

Lilevicius V.
2601 W. Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių laikraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

XII metai

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, balandžio (April) 3 d. 1958 m.

Kaina 10 c.

Nr. 6 (331)

SVEIKI SULAUKE SVENTŲ VELYKŲ

DR. JONAS ADOMAVIČIUS

Begėdi, juk tu plaučių uždegimu sergi!

Likimą sukuria patys žmonės. Likimą nukala žmonių charakteriai. O, kiek iš ilgo patyrimo žinoma, ir Dievas dažniausiai padeda tik tiems, kurie nori ir moka PATYS sau padėti.

Bronys Raila.

Ale kad daktaras ir nušneki — negi kas šiandien gėdina žmogų plaučių ligos kamuojamą. Žmonės juk, uždegimu sergantį ligoniu laiko ir žino, kad iš to šaipytis negražu, — teisingai protestuos ne vienas straipsnio užvardinimą perskaitęs. Malonu būtų, kad dar daugiau tokių protestuotojų atsirastų — tai būtų įrodymas mūsų pažangos mediciniškame galvoje. Jau mes ne tik iš plaučių negaluojančio nesišaipom, bet taip pat mes nesveiko proto žmogų ligoniu laikom. O tai yra didelis laimėjimas. Dar ne taip senai — iki 1835 metų tokie dvasios nesveikuliai nebuvo laikomi ligoniais. Jie buvo kaip gyvuliai parodose demonstruojami, rezeziuose laikomi, nuo savų ir svetimų parazitų nevalomi ir neapsaugomi; neretas jų buvo ir ant lauko deginamas. Reikėjo atsirasti gydytojui Philippe Pinel, dirbusiam Hospital Bicetre Paryžiuje, ir visos taip negaluojančių žmonių kankynės baigė — jie pradėta gydyti panašiai, kaip visi kiti kitom ligom susirgusieji.

Kada atsiras kitas žmonijos geradaris, kuris neteisings žmonių nusiteikimus link kitų sergančių pakeis sveika linkme? Imkim kad ir nutukėjus, nuolat ką nors burnoj valgomu laikantiems, bei neklaudams, nuolat kam nors blėdę pasirengusius padaryti. Kada, gi, pagaliau, juos žmonės ims ligoniais laikyti? Anot dažno, storus turis mažiau valgyti ir jis nebūsiąs lašiniuotas. O palaidas vaikas, tai veiki visų mūsų yra gėdinamas ir jo pataisymui dažnai diržo nesigailima. Pamoksluose bei pamokiniuose toks priaugantis veiki nuolat girdi vieną ir tą patį: — Begėdi, argi aš tau nesakiau, kad nedera tau taip elgtis; tur būt tu miegojai, kai gėda buvo dalinama, kad tau jos visai neteko... Taip ar panašiai kartojama visur ir nuolat, lyg tai būtų pats geriausias vaistas jaunuolių palaidumui.

KAD IR NEGIRDĖTA, BĖT TIKRA

Kada mes suprasime medicinišką tiesą, kad riebulį žmogų gėdinti bei neklaudą vaiką ntekinti yra lygiai tas pats, ką ir plaučių uždegimu sergantį begėdžiu vadinti. Nė su vienu iš šių trijų mes pajaukiančiai apseiti negalime, nes jie visi trys yra ligoniai. O iš liginio juokauti bei jį gėdinti mes turime dar šiandien liautis, nes taip besielgdami mes juo kiamės patys iš savęs.

Žmogus serga ne tik tada, kai jam kaulas sulūžta bei plaučiai užsidega. Jis lygiai sunega-
luoja ir tada, kai jo vystymasis ir subrendusį — save kontroliuojan-
tį, subgantį žmogų, yra pusiau-
kelyje sustojęs, kaip nesukontro-

Dr. Petras Daužvardis, Lietuvos Konsulas

Čikagoje, Velykų Švenčių proga — sveikina

visus tautiečius.

Kada, o kada praskambės laisvės Aleliuja Lietuvoje, kai kryžiais nusagstytos pakelės ir kankinių kapais nusėti laukai...

Velykiniais keliais

Velykos krikščioniškam pasauliui yra dvasinio atgimimo, o augmenijai šiauriniame žemės pusrutulyje — gamtos atbudimo šventė. Velykos yra viena didžiausių ir iškilmingiausių pavasario švenčių.

Velykas krikščioniškas pasaulis švenčia 1633-ji kartą. Jas bažnytinė šventė paskelbė dvasininkų susirinkimas Genujos mieste, Italijoje, 325 metais po Kristaus gimimo. Tame susirinkime buvo nutarta Velykas švęsti kiekvienais metais pirmą sekmadienį po pilnaties mėnesio, sutampancio su oficialia pirmą pavasario diena, t. y. kovo 21 arba po šios dienos vėliau.

Ar stambeldiškas pasaulis Velykas šventė, tikrų žinių neturime. Gal ir šventė, bet jos tada greičiausiai nėsivadino Velykomis, o kuriuo kitu vardu. Tačiau, sprendžiant iš to, kad krikščioniškos Velykos yra surištos su mėnesio atmainomis, kad jos ligi mūsų dienų savyje išlaikė nemažą dozą maskaradiškumo ir stambeldiško papročio, leidžia manyti, kad Velykų šventė įvedant buvo prisilaikyta to paties skaičiavimo, kaip savo švenčių laiką skaičiavo pagony, kad juos greičiau nuo pagoniško atitraukus. Ir ištikro. Ugnies šventinimas Velykų šeštadienį, šposai su miegaliais bažnyčioje Velykų naktį, šposai su "žydais", margučių ritinimas, — lenktynės grįžtant Velykų rytą iš bažnyčios, tiksliu anksčiau sugrįžti už kitus, kad ir vasaros lauko darbuose nebūtum atsilikęs, ir daug kitų pavyzdžių, nors aiškiai ir nepasako, vis tik leidžia įžūrėti tam tikras pagoniško atos vaistes.

Ir štai, vienai ar kitaip tvirtintume ar samprotautume, Velykų šventės esmės vistic nepa-keistume. Velykos, mūsų akimis žiūrint, yra ne vien Kristaus iš numirusių prisikėlimo, bet ir dvasinio pakilimo šventė, brangi tiek tikinčiajam, tiek ir netikinčiam. Krikščioniui brangi, kad Išganytojas savo mirtimi ir prisikėlimu jį išlaisvino iš prigimtosios nuodėmės, o netikinčiam, kad pavasaris savo gaivališkumu teikia progą siekti grožį, bei degti meilę kūrui, savam lizardui...

Tremties dienas nerūpestingai leidžiam svetur, Velykos teikia skausmą, kad žmogus būdamas visų gamtos tvarinių tobuliausiu, kartu yra ir pats silpniausias, nes negali su pavasary grįžtančiais paukščiais sugrįžti į savo tėvų žemę. Dar didesnį skausmą jaučia tie, kurie Salomėjos Neries žodžiais tarint, bėga per "lūžtantį ledą", tuo laiku, kada "pavasaris žemę jau veda..."

Betgi, tikras lietuvis, lietuvis kovotojas žino, kad žmonės nėra nei paukščiai, nei pavasario potviniams pasruvę upeliai, skubą į didžiulius upes, kad įsiliejus į didesnius vandenų masyvus — okeanus, tarptautinius vandenis. Kovojančiam lietuviui Velykos yra tapusios siekiamo tautinio triumfo simboliu, nes jis žino, kad lygiai kaip Kristui, iškentėjusiam panieką ir kryžiaus kelius bei per galėjusiam mirtį, per Velykas, — milijonai žmonių giedą džiaugsmingą Aleliują, taip ir jam, po ilgų sunkios kovos metų, ateis diena, kada tautos taurieji vaikai — šauks džiaugsmingą lietuvišką — Valio.

stokodamas. Vaikui prigimto melė iš tėvų reikalavimo neatstos jokie pakaitalai. Kiekvienas neišpildytas prigimtas jausminis reikalavimas vaiko amžiuje gali vėliau virsti komplikuoju dvasinio gyvenimo sutrikimu, įskaitant ir persivalgymą. Iš tokių žmonių ne juoktis reikia, bet juos rimtai gydyti privalom. Jie, mat, dvasia badaudami kūnu tunka.

IŠGYDYK TĖVUS — VAIKAS IR BE GYDYMO PASVEIKS

Na, o su išdykėliu vaiku kas darytina? — Diržas tokiame geriausias vaistas, — pasakys apie profilaktines, vaikų pakrikimą mažinančias priemones, nenusimantys. Medicina, gi, yra visai kitos nuomonės: ji gydo gimdytojus, kad galėtų pagydyti vaikus. Tai ne paradoksas! Mat, pirmieji reikalavimai vaikui yra pareiškimai tėvų bei kitų šeimos narių. Visuomenė taip pat formuoja vaiką nuo pat jo gimimo. O tai atsitinka todėl, kad tėvai perduoda vaikui tokį auklėjimo pobūdį, koks jis yra visuomenėje, kurioje tėvai gyvena. Tėvai persto vaikiui ne tik savo stovio nusiteikimus, bet ir visuomenės nuotaikas. Tuomi tėvai yra autoritetingi visuomenės atstovai.

Visuomenė, deja, prisideda neretai prie išgydymo agresingų nuotaikų bei pasimetimo. Šias nuotaikas įgyja tėvai ir perduoda

jas vaikams. Visuomenė persto ir perša vienokias vertybes mokykloje, šeimoje bei bažnyčioje, o visai kitokias vaikas jas mato gyvenime. Tuomi vaikas susirgindinamas — vaike dingsta joje nor malus atsidasavimas autoritetui. — Nieko čia nepagelbės privertus autoritetui nusilenkimas, šiandien taip plačiai bažnyčioje, mokykloje bei šeimoje praktikuojamas. Tai išūdo tik paviršutinį paklusnumą, dabar taip visur čia pražyduoj. Minėtam paviršutiniškumui, gi, slepias nesaugumo jausmas bei palinkimas agresijai. O tokie dalykai kiekvienai visuomenei yra labai pavojingi. — Šiandien jau mums trošku daros dėl didelio nesubrendusių žmonių prieauglio. Štai prie ko mes priėjom, kai fantaziją per tikrovę laikyti nesiliovėm.

PAGYTI DAR GALIM, — TIK KELKIMĖS!

Subrendusio žmogaus viena ryškiausių savybių yra jo sugebėjimas skirti tikrovę nuo fantazijos. Ši Velykų su prisikėlusia ŠVIE SA kelkime ir mes visi iš fantazijų bei nieko su realiu gyvenimu neturintį prietarų mediciniškam gyvenimui. Tik taip patys prisikėlė, mes galėsim kitus prikelti. Tada mes sveikais gimusius sargdinti liausimės, juos gėdinti bei pilulinių nuo nutukimo ar rykščių nuo palaidumo siulyti paliovė.

Pavasaris Panevėžy. Ledai pasirusę Nevežiu plaukti.

Linksmų Velykų Švenčių

ONUKS ir KAZYS
STEPONAVIČIAI — STEPHENS

4134 So. Archer Ave.
Telef.: LAfayette 3-1933.

Linksmų Velykų Švenčių

JONAS KARVELIS,

3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
YArds 7-0677.

Velykų Švenčių proga

sveikina

FRANCES ir EDDY RADVILAI

Sav. "CLUB TINY"

7427 So. Western Ave. GR 6-9359.

Linksmų Velykų Švenčių

ALGIRDAS BRAZIS,

Sav. HILLTAP LOUNGE
8500 Roberts Rd., Oaklawn, Ill.
Tel.: GA 2-9561.

Linksmų Velykų Švenčių

JOANA ir ZIGMAS ŠEFLERIAI,

Sav. "Joana" Svetainės.
1500 So. 59 Ave., Cicero, Ill.
Telef.: TO 3-9695

Linksmų Velykų Švenčių

TADEUSZ KURCZEWSKI'S

Globe Travel Service vedėjas.
Persiuntimas siuntinių į Lietuvą
ir kitus kraštus. —
4102 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
Telef.: FR 6-6399.

Linksmų Velykų Švenčių

VIKTORAS KOŽICA,

Savininkas SHELL Gazolino Stoties
ir automobilių taisymo dirbtuvės. —
58-th Str. ir S. Western Ave.
Telef.: PR 8-9533.

Linksmų Velykų Švenčių

ALEX ir ANTANAS TAMALIŪNAI,

Savininkai TAVERNOS —
1447 So. 49 Ave.
Telef.: TO 3-9571.

Lietuviai Vasario 16-sios šventėje, Venecueloje.

Petronėlė Orintaitė
Velykos

Kuo gi šias Velykas pasidžiaug-

/ siu —

Svetimų žvaigždžių miglotais

/ spinduliais?

Argi negirdėčiau savo žemės

/ šauksmo?

Kuo gi tad Velykom šiemet

/ pasidžiaugsiu?

Ak, vien tik sielvarto atodūsiams

/ gailiais...

Taip, tai jis dygliais žydės ant

/ mano stalo,

Kai Velykų vaišes krausiu

/ alkanai...

Jūs ragaukit viski, vermutą ar

/ alų,

Man — vien sielvartas žydės ant

/ stalo —

Sirdgėlos kartumo taurę lenksiu

/ kupinai...

Taip tai aš Velykom šiemet

/ pasidžiaugsiu —

Sielvartas visais varpais širdy

/ aidės.

Ir tyliai klausysiu tėvynės

/ šauksmo —

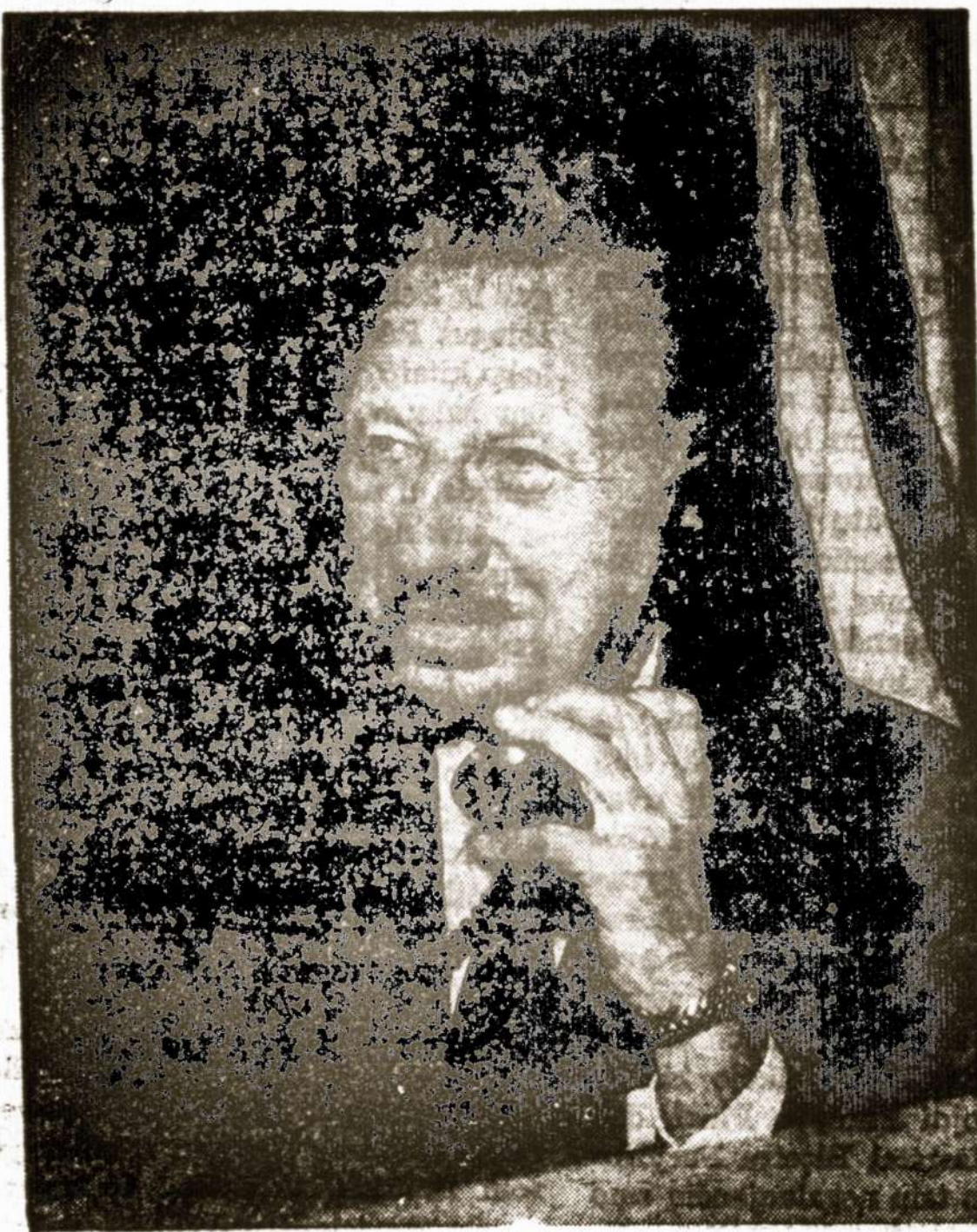
Ilgesio gyvom gijom / ten aš

/ plauksiu —

Kai Velykų vaišes krausiu

/ Škausmo psalmė sklīs iš verkian-

/ čios širdies...

Linksmų Velykų Švenčių

J. J. KAZANAUSKAS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS & LOAN

ASSN PREZIDENTAS

2202 W. Cermak Rd. — nuoširdžiai sveikina
visus šios bendrovės interesantus ir visus lietu-
vius Velykų Švenčių proga. —

Velykų Švenčių proga

SVEIKINA VISUS TAUTIEČIUS

DR. STEPONAS BIEŽIS

MIELIEMS KLIENTAMS,
DRAUGAMS ir KAIMYNAMS-

JUSTAS LIEPONIS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

3222 — 26 So. Halsted St.
Telef.: VI 2-4226

Prospect 8-5374
2646 West 71-st Street
Television Sales & Service

Sav. Balys Radio &

SINONIMAI

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

Kultūrinės AKTUALIJOS

GYVAS AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

Šiais metais Amerikos lietuvių politinis ir kultūrinis gyvenimas rodo gan didelį gyvumą. Kokie to gyvumo bus rezultatai, parodys netolima ateitis.

Š. m. gegužės pabaigoje ir birželio mėn. pirmomis dienomis, — Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga šaukia jai artimų organizacijų kongresą New Yorke.

Birželio mėn. 27—28 dienomis, Amerikos Lietuvių Taryba — šaukia ją sudariusių keturių Amerikos lietuvių politinių srovių: Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos, Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros ir jį jas įeinančių mažesnių lietuvių susibūrimų, taip vadinamą — Amerikos Lietuvių Kongresą, Bostone.

Gi rudenio, kaip visi žinome, įvyksta LB šaukiamas seimas, žinomas Pasaulio Lietuvių Seimu.

Visa tai lietuvių širdžiai yra miela ir brangu, bet čia pat tenka ir apgalvoti, kad mes lietuviškai neturime koordinacinio organo, kuris visą lietuvių veiklą derintų, sudarant bendrą ir organizuotą kumštį prieš blogį, kurį j mūsų ir pasaulio tarpą neša Raudonieji Rytai.

SVARBIŲ IR REIKŠMINGŲ SUKAKTUVIŲ EILĖJE

Šiais metais išpuola daug sukaktuvių žymių lietuvių, turėjusių nemažos reikšmės lietuvių tautiniam vystymuisi ir tobulėjimui. Štai svarbesnių sukaktuvių eilė:

500 metų sueina nuo vienintelio lietuvių šventojo, Šv. Kazimiero gimimo dienos.

300 metų nuo pirmojo lietuvių emigranto, atvykusio į JAV.

100 metų nuo didžiojo varpininko dr. Vinco Kudirkos gimimo 90 metų nuo kompozitoriaus Juozo Naujalo gimimo.

60 metų nuo seniausios lietuvių draugijos "Daina" įsteigimo Lietuvoje.

25 metai nuo šviesios atminties kun. Juozo Tumo — Vaižganto mirties.

20 metų nuo Adomo Jakšto, pajėgiausio lietuvių literatūros ir kultūrinis pasireikšimų kritiko mirties.

30 metų nuo organizuoto lietuvių nacionalistinio judėjimo ir 10 metų nuo LAS įsteigimo.

25 metai, kaip netekome Salia mono Banaičio, Nepriklausomybės akto signataro, pirmojo lietuvių spaustuvininko Kaune ir pirmojo redaktoriaus nacionalistinio laikraščio "Tautos Kelias", mirties.

Saliamonas Banaitis buvo gimęs 1866 m. liepos 15 d. Vaitiekių piuose, Sintautų parapijoje ir yra miręs 1933 m. gegužės 4 d. Kaune. Vienas a. a. Saliamono Banaičio sūnų, būtent K. V. Banaitis yra žinomas mūsų muzikas — kompozitorius, tarp daugelio būdingų kompozicijų jis sukūręs ir lietuvišką operą "Jūratė ir Kastytis". K. V. Banaitis šiuo metu gyvena Brooklyne, New Yorke.

SENSIOS LIETUVIŲ KARTOS AKTYVO EILĖS RETĖJA

Neseniai su šiuo pasauliu atskyrė senosios kartos lietuvių veikėjas Yokubynas Vincas, o štai dabar, paskutinėmis žiniomis, netekome ir kito nuoširdaus lietuvių veikėjo, vaidintojo, Sophie Barcus radio programų bei piniginių reikalų tvarkytojo AUGUSTINO BARCAUS. LAS ir "Laisvoji Lietuva", žengiant pirmuosius žingsnius šiame kontinente, iš vėlonio yra susilaukusi gana nuoširdžios paramos, garsinant ruoštus parengimus ir narių susirinkimus. Didžiausia veikla A. Barcus pasireiškė vaidybinėje srityje. Jis jaunystėje yra buvęs aktyviu lietuvių Dramos Ratelio nariu vaidintoju ir su šia vaidintojų trupe be Čikagos yra aplankęs ir kitas lietu-

vių kolonijas. Taip pat yra studijavęs Valparaiso universitete — biznį ir kurį laiką juo vertėsi, būdamas Real estatininku. Savo archyvuose vėlonis turėjo gana daug nuotraukų iš Lietuvos Nepriklausomybės veiklos ir su pagalba minėjo savo bendravimą — prof. Augustiną Voldemarą.

Iš kitos pusės, kaip žmogus, a. a. Barcus buvo labai nuoširdus ir paslaugus kitų patarnavimams. — Jis labai giliai atjautė tuos, kurie pagalbos buvo reikalingi ir visuo met surasdavo išeitį, kaip į vargą kritusiems padėti. Ten, kur nepajėgė pats reikiamos pagalbos suteikti, savo žmonos Sophie padedamas, radio bangomis organizavo pagalbą. Šita savo veikla p. p. Barcai yra užsitarnavę didžios pagalbos ir teigiamo įvertinimo iš lietuviškos visuomenės pusės. — Barkų rengiami parengimai visuo met sutraukdavo minias žmonių, kurias Augustinas Barcus sugebėdavo užimti.

Barcus savo kilme yra Žemaitijos sūnus. Į šį kraštą atvyko iš Lietuvos ir čia išgyveno 51 metus. Mirė sulaukęs 70 metų amžiaus ir savam kraštui neliko skolingas, nes ligi mirties sielosi savo krašto likimu. Tebūnie jam lengva ir sveltimoji žemė, kuri suteikė progą ir galimybę išskirti ir neilnius lietuvių veikėjus lietuviškoje veikloje, gyvenant toli nuo nu mylėtos tėviškės.

DR. JONO ADOMAVIČIAUS PASKAITA

Penktadienį, kovo mėn. 21 dieną, Hollywoodo svetainėje įvyko žinomo Čikagos gydytojo dr. Adomavičiaus paskaita, kurią organizavo SLA moterų 134 kuopa. — Šios paskaitos pasiklausyti susirinko netoli šimto žmonių. — Dr. Adomavičius kalbėjo apie emocijų įtaką į žmogaus organizmą ir iš to kylančius pavojus.

Paskaita buvo vaizdi, visiems suprantama ir pamokanti. Prelegentas kalbėjo apie veiksmus, kurie išaugina subrendusį arba nesubrendusį žmogų. Nesubrendęs žmogus nemoka kovoti su kasdieniais gyvenimo, jautriai reaguoja į mažmožius, iš ko atsiranda dvasinė įtampa, kuri vėliau išsua kta fizinis sukrėtimas.

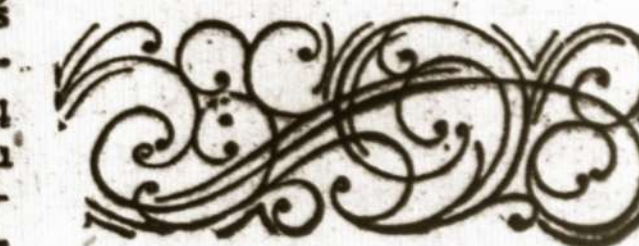
Medicina, dar palyginus neseniai, suprato dvasinių žmogaus jėgų įtaką į jo sveikatingumą ir, dėl to, šioje srityje nedaug laimėta. Ligi šio šimtmečio niekas nesuprato ir nesirūpino, kaip tvarkyti dvasios ligas.

Dr. Adomavičius pažadėjo šia tema artimoje ateityje skaityti dar vieną paskaitą. J. V.

"Dainavos" ansamblis, po didesnio pasirošimo, Verby sekmadienį, Šv. Kryžiaus bažnyčioje išėjo į viešumą su bažnytinės muzikos koncertu. Be B. Marcadante's oratorija — "Septyni Paskutiniai Kryžiaus žodžiai", kur solo partijas atliko D. Stankaitytė, G. Peškienė, St. Baranauskas, Alg. Brazdins ir A. Peškys, vargonais palydint Mondeikaitė, taip pat išpildė naują Br. Markaičio religinę poemą — "Kancios naktis". Žinomas mūsų kompozitorius ir muz. kritikas prof. Vl. Jakubėnas šį naują Br. Markaičio kūrinį pavadino retu religinės muzikos kūrinium mūsų muzikos istorijoje. "Dainava" šį koncertą skyrė Šv. Kazimiero garbei, minint 500 metų su kaktį nuo jo mirties.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla, susipažinusi su 1957 metais išleista grožinės literatūros kūrinių, premijavo Mariaus Katiliškio veikalą "Miškais ateina ruduo", pasiskirdama 500 dol.

Terros leidykla, pasikvietusi talkon LRD, š. m. kovo 30 d. surengė specialias iškilmes premijai įteikti.

LAISVOJI LIETUVA FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W. 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komistija. Prenumerata:
Straipsnius ir korespondencijas redaktoriai taisy ir taipina savo nuotū-Metams — 4.50; pusei metų — ra. Nesnaudoti rankraščiai grąžina-2.50. Atskiras numeris 10 ct. — mi autoriams pakeikalava. Subscription per year — \$4.50; Pavarde ar slapyparde pasirašyti 6 months — \$2.50; 10 c. per copy straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

Vieningu ryžtumu pasiekama laisvė

Jonas Miškinis

Žmonija ryžtingo entuziazmo vedama kūrė kultūrą, civilizaciją, mokslą, meną, religiją, valstybes, politines doktrinas, kurių sukurtomis vertybėmis naudojami milijonai žmonių visokiems savo reikalams ir atvejais. Tačiau be ryžtingo entuziazmo, nyksta kultūros, dingsta tautos ir jų laisvė. Pavyzdžių, rodančių didelę reikšmę entuziazmo visokeriopai gyvenimo kūrybai buvo ir yra labai daug.

Visas žmonijos gyvenimas yra nuolatinis bangavimas su kūrybos antplūdžiais ir atoslūgiais. Kaip po nakties išaušta rytas, taip ir žmonijos gyvenime, po ilgos vergijos iš neviltingų metų. Per ilgą, sklidiną pasiaukojimą darbą ir ryžtingą kovą suvinta gyvenime laisvė ir laimė, kuri sujungia tautoje visas vienijančias idėjas.

Žinom visi, kaip carų viešpatavimo metais lietuvių tautą jungė viena mintis, taip ir šios nelaimės akivaizdoje, mes turime parodyti ryžtą, susiklausymą. Juk vienybėje sunkiausi darbai nugalimi. Vienybėje jokie pavojai nebaisūs.

Goethe savo kūryboje rašė: "Pirnių netekti, mažai netekai, vėl jų įsigysi, draugų netekai, šio to netekai, bet drąsos netekai, visko netekai, geriau tuomet būtum ne gimęs". Šie Goethės žodžiai išidė mėtini ir mums. Jie daug ką pasako. Vadinasi, žmogus, neturįs drąsos, ryžto, nepajėgias aktyviai kovoti dėl savo tautos laisvės.

Dr. Basanavičius, dr. V. Kudirkas, P. Višinskis ir kiti sąmoningai vaizdavo Lietuvos nepriklausomybę, nors anais laikais šis klausimas nebuvo plačiai aptartas. Tačiau ilgainiui nepriklausomybės idealas pasidarė suprantamas net menkai išsilavinusiam mūsų krašto lietuviui. Kai anuo metu lietuvių nutautinimas siautėjo iš visų pusių — iš vakarų, pietų, o lietuvis, iš savo tėviškės stumiamas, turėjo trauktis iš Tėvynės už jūrų marių. Tada visa,

kas lietuviška, įsiglaudė į artojo širdį ir mintį. Šeimos vilitys teikė jam jėgų išsilaukiyti, šeimos židiny gavinio viltį nors vaikų vaikuose sulaukti geresnės ateities. Vadinasi, atsparus lietuvis artojas nepaprastu ryžtumu saugojo lietuvišką būdą. Be rašto, be mokyklos, be knygos iš lūpų lūposna kartų kartoms padarė jis lietuvišką būdą, žodį, dainą ir, kas svarbiausia, Lietuvos prisikėlimą.

Audros persirito per lietuvių galvas, paralizavo mūsų eiles, bet lietuviškoji gūžta išsilaukė.

Lietuvos nepriklausomybės kūrimosi laikais visiems patrijotams lietuviams, nepriklausomybės idėjos ir tautos laisvė buvo aiški ir nediskutuojama.

Antrojo pasaulinio karo metu, pavojus audros greitumo metu užklupo Lietuvą, okupantas sužalojo Jos nepriklausomybę ir atėmė iš Jos tautos didžiausią turtą — laisvę. Tas nelemtas įvykis daug ko mus pamoko, apie daug ką mus privertė susimąstyti. Nūn mes stovime ties nauja Lietuvos atbudimo anga. Todėl neturėtų būti nei vieno lietuvi, kuris negeistų būti lemtingos kovos dėl Lietuvos laisvės dalyviu

ANTANAS OLIS,

Prezident
Metropolitan Sanitary District
of Greater Chicago,

VELYKŲ ŠVENČIŲ PROGA
SVEIKINA VISUS TAUTIEČIUS

Kodėl prancūzai sušaudė Lavalį?

Lavalis buvo drąsus vyras

... "Režimai iškilmingoje procesijoje seks vienas kitą, valdžios pergyvens revoliucijas, bet geografija pasiliks nepasikeitusi. Mes amžinai liksime Vokietijos kaimynais." — Šiuos išmintingus Pierre Lavalio žodžius randame David Thomsono knygoje "Two Frenchmen", kurią išleido The Cresset Press leidykla Londone.

Šioje knygoje anglų autorius objektyviai aprašo garsiojo prancūzų politiko gyvenimo broūzus bei politinę karjerą. O jo gyvenimas, lygiai kaip ir jo mirtis, buvo spalvotas ir audringas.

Vieniems Lavalis visados liks išdaviku, kitiems patrijotu, kuris sunkiausiose prancūzų tautos istorijos valandose bandė išgelbėti tai, kas dar buvo likę. Bet tiek jo draugai, tiek ir priešai turi jam atiduoti vieną kreditą: jis neiėjo kuo populiarumo ir, kovodamas už savo įsitikinimus, parodė viršžmonišką drąsą. To niekas negalės nuneigti.

Aukščiau pacituoti Lavalio žodžiai vaizdžiai charakterizuoja jo politinį idealą: gyvenime reikia būti realistu. Lavalis buvo realus tu tiek viešame, tiek privačiame gyvenime. Jisai nebuvo oratoriumi ir nieko, išskyrus savo dienoraštį, neparašė, bet turėjo retą Dievo dovaną vesti pasitarimus užkulisuose, pinti intrigas ir žvejoti sudrumstame vandenyje. Šią savo galią jis gerai žinojo ir ja be skrupulų naudojosi.

Nuo karšto socialisto, ligi Vichy premjero

Lygiai kaip Benito Mussolini, savo jaunystėje Lavalis buvo karštas. Jis galvojo, kad proletarijato tas. Jis galvojo, pa proletarijato pergale bus laimėta riaušėmis ir teroru, neigė atskirų tautų interesus ir žavėjosi internacionalu.

Kilus Didžiajam karui, prancūzų socialistai atsistojo prieš sunkią dilemą: atsisakyti savo pacifistinio internacionalizmo ir remti vyriausybę, arba pasmerkti karą ir tuo tapti apšauktais išdavikais. — Didžiama socialistų pasisakė už atsižadėjimą Antrojo Internacionalo pacifistinės politikos, o mažuma, jų tarpe ir Lavalis, atsistojo valdžios opozicijoje ir reikalavo greitos taikos. Lavalis, išėdamas prieš daugumą, užsitraukė jų nepasitikėjimą. Jo galutinas atsisakyrimas nuo Prancūzijos socialistų įvyko 1920 metais, kada jie suskilo į socialistus ir komunistus. Lavalis apleido partiją ir pasidarė "nepriklausomu". Vėliau jis pradėjo linkti vis daugiau į dešinę.

Ligi II-jo Pasaulinio karo pradžios, Lavalis tris kartus buvo Prancūzijos premjeru ir kelis kartus vadovavo kitoms ministerijoms. Laikotarpiais, kada jis neuzėmė posto kabinete, sekmingai turėjo kuo gintis: šį pakeitimą nubalsavo Tautinė Asamblėja. — Argi galėjo Lavalis Asamblėjos daugumą palenkti vienon kurion nors pusėn?

Netrukus po šio įvykio Lavalis buvo paskirtas vice-premjuru ir užsienio reikalų ministru, kuriu išbuvo ligi 1940 m. gruodžio mėnesio. Gruodžio mėn. Petainas, pabūgęs Lavalio intrigų, nušalino jį nuo valdžios. Bet vokiečiams spaudžiant, Lavalis grįžo atgal ir šį kartą jau premjero vieton.

Vokiečių intervencija grąžinti Lavalį, teismo procese tarnavo kaip inkriminuojanti medžiaga prieš jį. Vokiečiai norėjo Lavalio, bet ar jis vėliau pateisino jų viltis?

Knygos autorius rašo, kad Lavalis vokiečiams buvo kietas rietušas. — "Jisai niekad nenustojo skelbti savo įsitikinimo, kad Prancūzjai būtų blogiau visiškai pasiduoti nugalėtojų žiauriam valdymui, negu jį stabdyti pasitarimais, tuo bent iš dalies mažinant vargą ir kentėjimus". (65 p.).

Lavaliui atsistojus valdžios prie šakyje, jos santykiai su Didžiąja Britanija visiškai pakriko ir buvo prieita prie ginkluotų susidūrimų. Tuo tarpu su vokiečiais jis vis derėjosi ir derėjosi. Vokiečiams kas kart statant didesnius reikalavimus, Lavalis turėjo nusileisti. Taip buvo prieita prie prancūzų darbininkų deportavimo Vokietijon ir kitų nuolaidų. Štai, kada tautos akyse Lavalis tapo išdaviku ir kolaborantu, nors iš tiesų vargu ar būtų galima jį tokiau pavadinti. Su tikraisiais vokiečių kolaborantais Lavalis pats kovojo, už ką užsitraukė Goebelo, Saukelio ir kitų nacių neapykantą.

1942 metais vokiečiai visiškai okupavo Prancūziją ir jie beveik nesiskaitė su Petaino ir Lavalio

salutavo Goeringas laike Pilsudskio laidotuvių Krokuvuje. Aš žinau jo prestižą. Jo vardas suburty aplink jį geriausias ir energingiausias vyrus", — kalbėjo Lavalis. (55 p. cit. Elie — J. Bois). /

1940 metų gegužės mėn. maršalas Petain užima Renaud kabinete vice-premjero postą. Birželio 16 dieną, prezidento Lebrun pavedimu, jis sudaro naują ministrių kabinetą, kuriame užsienio reikalų ministerio portfelį norėjo atiduoti Lavaliui. Bet opozicijai priešinant, Lavalis naujoje valdžioje negavo vietos ligi birželio 23 d. (jau po kapituliacijos). Tai, gi, kai įvyko Prancūzijos pasidavimas, Lavalio valdžioje dar nebuvo ir, dėl to, jam neturėtų kristi atsakomybė už kapituliacijos sutartį.

Pirmas Lavalio postas Petaino vyriausybėje buvo nereikšmingas: ministeris be portfelio. Bet jo įtaką užkulisuose kasdien augo. — Laike 1945 metų teismo proceso, Lavalis buvo kaltinamas veikla, kuri priedė prie konstitucijos pakeitimo ir Petaino paskyrimo "valstybės galva", suteikiant jam ypač tingas teises. Bet ir čia Lavalis turėjo kuo gintis: šį pakeitimą nubalsavo Tautinė Asamblėja. — Argi galėjo Lavalis Asamblėjos daugumą palenkti vienon kurion nors pusėn?

Netrukus po šio įvykio Lavalis buvo paskirtas vice-premjuru ir užsienio reikalų ministru, kuriu išbuvo ligi 1940 m. gruodžio mėnesio. Gruodžio mėn. Petainas, pabūgęs Lavalio intrigų, nušalino jį nuo valdžios. Bet vokiečiams spaudžiant, Lavalis grįžo atgal ir šį kartą jau premjero vieton.

Vokiečių intervencija grąžinti Lavalį, teismo procese tarnavo kaip inkriminuojanti medžiaga prieš jį. Vokiečiai norėjo Lavalio, bet ar jis vėliau pateisino jų viltis?

Knygos autorius rašo, kad Lavalis vokiečiams buvo kietas rietušas. — "Jisai niekad nenustojo skelbti savo įsitikinimo, kad Prancūzjai būtų blogiau visiškai pasiduoti nugalėtojų žiauriam valdymui, negu jį stabdyti pasitarimais, tuo bent iš dalies mažinant vargą ir kentėjimus". (65 p.).

Lavaliui atsistojus valdžios prie šakyje, jos santykiai su Didžiąja Britanija visiškai pakriko ir buvo prieita prie ginkluotų susidūrimų. Tuo tarpu su vokiečiais jis vis derėjosi ir derėjosi. Vokiečiams kas kart statant didesnius reikalavimus, Lavalis turėjo nusileisti. Taip buvo prieita prie prancūzų darbininkų deportavimo Vokietijon ir kitų nuolaidų. Štai, kada tautos akyse Lavalis tapo išdaviku ir kolaborantu, nors iš tiesų vargu ar būtų galima jį tokiau pavadinti. Su tikraisiais vokiečių kolaborantais Lavalis pats kovojo, už ką užsitraukė Goebelo, Saukelio ir kitų nacių neapykantą.

1942 metais vokiečiai visiškai okupavo Prancūziją ir jie beveik nesiskaitė su Petaino ir Lavalio

administracija. Karui einant priede, vokiečiai areštavo Lavalį ir išgabeno Vokietijon, vėliau Italijon. Čia jis surado du vokiečių lakūnus, kurie Junkers 88 lėktuvu jį nuskraidino Barcelonon.

Mirtis kalėjimo kieme

Ispanijoje, laukdamas tolimesnio likimo, Lavalis pradėjo rašyti savo dienoraštį ir rengti teismo procesui. Šiame laikotarpyje apie Lavalį plito įvairiausi gandai. — Vieni laikraščiai rašė, kad jis serga, kiti — kad jis sveikas, linksmas, daug valgo ir daug geria šampano, Ispanijos vyriausybė nežinojo, ką su juo daryti. Išduoti Prancūzijai nedrįso, nes jis skaitėsi politiniu pabėgėliu, bet iš kitos pusės nenorėjo sunkinti ir taip įtemptų santykių su savo kaimynais. Ejo gandai, kad Franco jį išmainys ant respublikonų vadu, pabėgusių į Prancūziją. Kiti skaitė, kad Lavalis pats rengiasi grįžti Prancūzijon ir pasiduoti teismui.

Galop Ispanijos vyriausybė jam "pasūlė" aplėsti kraštą. Tuo pat Junkers 88 lėktuvu jis nuskrido Austrijon. Čia buvo amerikiečių internuotas ir perduotas prancūzams. Vėliau jį nugabeno į Le Bourget, Prancūzijoje, kur Lavalį areštavo ir uždarė kalėjimą.

Teismo procesas buvo sensacingas. Lavalis, nors ir turėjo advokatą, gynėsi pats ir savo gudurumu bei išmintimi teisėjus statė juokingon padėtin. Vienas teisėjas neišlaikęs sušuko: "Dieve, koks jūs esate protingas" (117 p.). Autorius Thompson knygoje rašo, kad Lavaliui jo atmintis niekad geriau netarnavo, kaip šio proceso metu. Kaltinimai buvo silpnai sureduoguoti, ir tas jam (Lavaliui) davė gerą progą tautos kaltinimus paversti kvailais. Platūs prancūzų sluoksniai rodė pasigėrėjimą ir simpatijas Lavaliui.

Trečią teismo dieną kaltinamasis atsisakė jame dalyvauti. Tą pat padarė ir jo advokatas. Teismo nariai nesiorientavo, ką daryti. — Lavalis savo celėje skaitė detektyvų žurnalus ir ironiškai kartojto: "vargšai tipai, vargšai tipai, kai manęs ten nėra, jie nežino, ką daryti" (119 p.).

Tuo tarpu vyriausybė skubėjo šią sensacingą bylą baigti prieš spalio mėnesio rinkimus. Galop, 1945 metų spalio mėn. 9 d. teismas nusprendė: mirties bausmė. Žinomas socialistas Leon Blum teismo eigą pavadino "skandalu ir klaida". Egzekucija turėjo įvykti kalėjimo kieme spalio mėn. 15 d. 8 val. ryto. Sprendimo vykdytojais, atidarę celės duris, rado Lavalį sunkiai sergantį nuo išgertų nuodu, kuriuos jis buvo paslėpęs. Nežinint to, jis rūpestingai apsiengė, neužmiršdamas užsidėti savo baltą šilkinį kaklaraištį, kuris visados buvo jo charakteringa žymė. Advokato padedamas, jis išėjo į kiemą, kur jo kūną pervėrė egzekutorių kulkos. Kiti kaltiniai pradėjo šaukti: "šalin žudikai" ir "tegyvuoja Lavalis"...

Nacionalistinis mons. M. Krupavičiaus habilitacijos „1926 metų gruodžio 17-oji Lūdna 30 metų sukaktis“ pakoregavimas

(22-roji tąsa)

Taip, semtis stiprybę turime ir yra iš ko ir kas pasemti, bet tik pats sėmimas turi vykti per nacionalistinę — tautinę prizmę, o ne sužlugdžiusios istorinė Lietuvos valstybę — reneगतinė. Tos stiprybės sėmimosi būdas, keliai ir jos gaivinimas, kaip tik ir yra mūsų tautos gyvenimo išlaikymo pagrindiniai šaltiniai. Nepamirškim, kad kokiū būdu, keliu ir per kokią prizmę mes tą stiprybę pasisėmsim, tokią ir turėsim. Nepaslapstis, kad pavergtoj tėvynėj, šian diens paties pavergtėjo yra prapaguojamas tautinės stiprybės sėmimasis. Klausimas labai aiškus, kokia tautinė stiprybė per marksistinę — komunistinę prizmę pasisėmiama. Atrodo, kad platesnio aiškinimo nereikalinga. Jeigu pavergtėjas, šian diens pavergtoj tėvynėj, trypdamas jos laisvę ir tautinę sąmonę, randa reikalo pats jos sėmimąsi propaguoti, tai be abejo, tas sėmimasis per patiektą jo prizmę, jam yra labai nau dingas. Jis tą propagavo ir nepriklausomoj tėvynėj, kaip ir visos kitos internacionalės srovės. Jos visos, kaip ir ilgus šimtmečius mus vergusleji kaimynai, pagaliaus dvasiniai ir fiziniai pa

vergę, tą patį kalbėjo. O mūsų nacionalės — tautinės stiprybės sėmimosi ne tik kad domėjosi, bet sugebėjo kam reikia įpiršti pasisemt — pasisavint ne nacionalistinę — tautinę stiprybę, bet jiems naudingą reneगतinę.

Nebeapgrinduo gūdai dar ir šian diens savinasi mūsų istoriją. Tos piršlybos vyko per visą mūsų istorijos raidą. Jos vyksta ir šian diens. Gal tik istorijos bėgyje, besikeičiant politinėms sąlygoms, pasikeitė ir mums peršamojo idealo — sėmimosi stiprybės apipavidalinimo būdai Istorinė — luominė Lietuvoj, kol kompaktinė tauta — liaudis visuomeniniam — valstybiniam gyvenime veikiančiuoju partneriu — subjektu nebuvo, tai tuo metu, nei vergusleji kaimynai, nei savieji veiksniai, jos tautinės stiprybės sėmimosi būdu visiškai nesidomėjo. Ir tik dėka jų nesidomėjimo liaudis — tauta sugebėjo savo tautinę — nacionalę stiprybę išsaugoti, perduodama nepažeistą kartų kartoms ligi mūsų akiuimo. Visai kitaip yra buvę ir mūsų visagalinčia bajorija, dvasiškija ir praprususiais miestiečiais. Šiems trims veiksmingiesiems luomams — tautinių subjektams, reneगतizmas buvo brukte brukamas. Brukamu reneगतizmu jie gana greitai persiėmė. O juo persiėmė atitrūko nuo tautos, palikdami ją aklą ir nebylę, savo krauju ir prakaitu apslaištytam gimtajam krašte, svetimos kultūros ir dvasios pastumdėle. Todėl ir mūsų praieityj — istorijoj, iš kurios turim semtis stiprybės, ryškiau atspindi ne tautos istorija, bet daugiau jos atskirų didžiųjų kunigaikštųjų su kilniaisiais bajorais didieji kosmopolitiniai žygiai, tuo metu išreikšti svetima, tautai nesurpantama kalba. Vėliau, jau prie sureneगतinėjusių

bajorų ir dvasiškijs, seka Lietuvos valstybės smukimas, irimas. Pagaliaus drauge su Lenkija padalinimas ir šimtametinis tautos vergavimas po absoliutaus Rusijos caro padu. Patekus vergijon, iš pagrindų pasikeitė ir vadovaujančių veiksmių siekimuose politinės sąlygos. Norint jiems išsilaisvinti iš vergijos ir išlaikyti tautą įstumtoje tamsybėje, naujos sąlygos reikalavo žymiai stipresnių, nei kad jie turėjo, fizinių jėgų. Gi toms jėgoms pritraukti į kovą su Rusijos caristiniu absoliutizmu, reneगतizmas pasidarė nepakankamas. Jį reikėjo kuo nors pakeisti — papildyti ir jis buvo papildytas internacionalizmu. Ilgas po absoliutaus Rusijos caro padu vergavimas, su skiepijamu tautai internacionalizmu, padarė jos dvasiai didžiai didelių sunkiai pagydomų, o gal ir nepagydomų žaidų. — Jei istorinė Lietuvoj atrikto nuo tautos sureneगतinėjusių jos bajorija su dvasiškija, tai vergijos metu jau ir iš liaudies kilusios šviesuomenės stipri dalis persiėmė lietuvių tautos dvasiai ir aspiracijoms žalinga internacionalistine dvasia, stančia savo internacionalus idealus aukščiau tautos idealų. Paskui šviesuomenę pasekė ir atitinkama tautos dalis. Taip išskverbė ir lietuvių tautos tarpą internacionalizmas, suskaldė jos buvusių tvirtą vienybę, o tuo pačiu ir dvasinę — fizinę stiprybę. Apie tai matysime iš internacionalistinių partijų tariamų "patriotinių" darbų.

PARTIJŲ PRADŽIA

Mūsų politinių partijų pradžia prasidėjo su 19 šimtmečio pabaiga. Bet tai pradžia atsirasti

Mažoji Lietuva

SIENOS APSAUGA ŽIEMĄ

Rašo: Alf. Nevardauskas, Čikaga.

(Tęsinys)

ŽVALGYBA LEDROGĖMIS

Žvejai ledroges naudoja venturių lankymui, kontrobandininkai smulkiai kontrobandai pergabenti, o sienos apsaugos pareigūnai — pasienio policija, jas naudoja sportui, esant pilkam, neapsigimtam ledui ir atlikti žvalgybą Kuršmarių platybėse. Esant geram ledui, žvalgyba ledrogeimis buvo atliekama dieną ir naktį ir sienos apsaugos pareigūnai tokią žvalgybą mėgo ir prie jos veržėsi.

Vieną sekmadienio popietę gau nu įsakymą su kitu pasienio policijos tarnautoju vykdyti ledrogeimis ypatingą tarnybą Kuršmarėse. Iš Skirvytės į pamarį žygiavome pėsti. Keliolika minučių palaukus, atšniokėme rėdamas ledą ledroges, valdomas baigiančių žvalgybą pasieniečių. Perduodami ledroges mums, paaiškino, kad yra pastebėję Kuršmarių toliuose ledroges, važiuojusias iš Lietuvos pusės į Vokietiją, kurios iki šiol dar nėra grįžusios. Nuotolis — kitas kraštas marių, vadinasi apie 25 km.

Kai tik gulėm į ledroges, tai taip ir nepajutome, kaip atsidūrėm pakopyje. Betgi, vietoje nestovėsi. Mes pasukame Nidos kryptimi ir zigzaguodami marių pakraštį, netrukus pasiekiamė Nidą. — Čia sustinkam Nidos sargybos viršininką, pasitariame su juo apie pastebėtas ledroges ir trumpai pasisvečiavę, išvažiuojame. — Kiek pavaziavę, sutinkame Nidos pasienio policijos valdomas ledroges, o toluoje matėme gana įvairiomis kryptimis buruojamas ledroges marių gyventojų. Tai buvo natūralu. Juk buvo šventadienio pavakarys. Mūsų dėmesį traukė pakopys. Prieš saulei nusileidžiant visai žemai horizonte, rodo si, tik iš antros pusės kopų, pradėjo kilti juodas debesėlis. Dar kelios akimirkos ir nustoja pūtes vėjas. Tikėdamiesi, kad kopos užstojo vėją, lynus pasimėję į rankas, dar taip nesena mišus pačius vežusias ledroges stumiame į marių vidurį, vildamiesi, kad toliau nuo kopų atsiras ir vėjas. Stumiame kiek galime, o vėjo kaip nebūta. Pasirodęs horizonte prieš keliolika minučių debesėlis per tą laiką išaugo į milžinišką skarą ir apdengė visą dangaus skliautą — dar labiau užtemdydamas ir taip tamsų vakarą.

Mums ledroges nustūmus apie porą kilometrų, pradėjo snigti. Ne snigti, o tiesiog drėbte drėbti šlapia sniega gniūžtėmis, lyg ubago kšniais. Švyturiai dingo iš akių ir po kiek laiko pametėme orientaciją. Pradžioje vis dar šiaip taip stūmėmės, bet po kiek laiko sniegas taip pradėjo lipsti prie ledro-

gių pavažų, kad vos vos pajėgėme ledroges judinti. Pagaliau taip išsėko jėgos, kad vos tik ant kopų pastovėjome. Ką daryti? Pasitarę nuleidžiame bures, pasidarom iš jų pastogę ir po ją lindėdami, nutariam laukti ryto. Kol buvome nuo stūmimo įkaitę ir pavargę, gana jaukiai jautėmės po buriniu stogu, o kad sniegas drėbdamas ant mūsų stogo jo nesugniūždinti ir neprislėgtų mūsų pačių, kartas nuo karto sniegą nuo stogo nubraukdavome. Kai pradėjo me šalti ir panorome ledroges pastumti apskaičiuotų namų kryptimi, jis buvo prišalusios. Sniego buvo iki pusės blauzdų. Visus galimus išbandę ledroges išjudinti, — bandėme ieškoti kitokių priemonių susišildyti ir laukti ryto. Naktis kaip tyčia slinko labai pamažu ir minutės virto valandomis. Laikrodis tuo laiku rodė kelias minutes prieš keturias ir prie nūmums, kad mūsų tarnybos laikas jau yra pasibaigęs.

Sniegas tuo pačiu tempu krito ir krito ir liejosi į sunkiai išbrendamą masę. Mums buvo aišku, kad tokiose oro sąlygose suteikti bent kokią pagalbą buvo neįmanoma ir buvo aišku, kad kol sniegas nenustos siautėti, tol niekas nedrįs į maris nosies kišti. Ir tuo labiau, nes niekam nebuvo žinoma kryptis, kurioje mus galėtų surasti. Nors mūsų jėgos buvo kiek išsekusios, tačiau šaltis vertė nuolat judėti ir eikvoti jėgas. — Nuolatinis judėjimas ir grynas oras kelė apetitą ir alkis pradėjo pilvą belsti. Viena laimė, kad dar turėjome rūkalų, kuriais ramino me nervus, marinome alkį ir stabdėme miegą, mus vedus į nuovargio glėbį. Protarpiais taip stipriai pradėdavome snigti, kad rodos mus apsnigs ir gyvus savo sparnais apglėbs. Todėl iškreptantį apie ledroges sniegą ritome į ritulius ir, turėto kastuvo pagalba, aplink jas kasėme sniege gilius griovius, apsisitardami save snieko pilimi. — Mūsų nuotais keitėsi akimirkomis: čia gražiausias pragiedrusilis pildamos širdyje, čia tremdamos į nevilties skausmingus labirintus.

Nuotais pakilus, tarp kitko, prisiminėme ir į Vokietiją nuvairuotas ledroges ir kitus kontrobandos gabenimo galimus. Juk tokiam ore kontrobandą varyti yra tiesiog dieviška, — galvojome. Iš toliau čia nieko nepamatys, nebent su kontrobandininkais susidurtum akis į akį.

Didelėje jausmų ir minčių susikryžijimo atmosferoje, pradėjo aušti lauktasis rytas. Blėso nakties tamsybė, bet sniegas vis tebedrėbo ir jo galo nesimatė. Išaukabinęs nuo laikrodžio grandinės

IŠ LIETUVOS KONSULATO ČIKAGOJE

J. T. Generalinės Asamblėjos Prezidentas Sir Leslie Munro — lankėsi Čikagoje ir Evanstone. — Northwestern Universiteto Prezidentas dr. J. Roscoe Miller ir Polonia suruošė jam savo rezidencijoje Evanstone privatinį priėmimą praeitą pirmadienį, kovo 24 dieną. Priėmime dalyvavo miesto viršinė, keliolika Northwestern Universiteto profesorių ir būrys kon-

šūs dienai ruošėmės namo. Nusi mažą kompasėlį, nustatinėjau kryptį, kurios reiktų laikytis. Kryptį nustatė, išskėlėme ledrogių bures, su jomis išskėdami tamsų apsiaustą, ir jas palikę eįjome sniegą klampoti. — Laikydamiems tam tikro atstumo eįjome žąselę, t. y. vienas paskui kitą. Priekyje einas turėjo atsakyti už kryptį ir daboti, kad neilindis į properšą ar ledo plyšį. Šios dvi kliūtys mūsų žygiavimą trukdė daugiau, nei sniegas. Priekyje einantysis tikri- no kiekvieną žengiamą žingsnį, o užpakalinis laikė paruoštyje kartį ir virvę, kad įsmukus pirmajam būt galima suteikti pagalbą. Kadangi priekyje einantysis turėjo jausti didesnį atsakomingu- mą ir save statė į didesnį pavojų bei bestuksendamas daugiau pavargdavo, todėl tam tikrus nuotolius paėjus keitėmės pozicijomis.

Sniego buvo iki kelių. Sustoję užsiriškėme ir aptarėme, ar galima ką nors padėti priekyje einan- čiam nelaimės atveju, esant tokiai storai sniego dangai. Pasidarine mintimis priėjome išvados, kad vargu užpakalyje einantysis ką padėti galės, nes pirmajam properšą ar plyšį įsmukus, jį greičiausiai apdengs sniego danga ir nuspaus į gilumą ar pastums po ledu. Todėl nutarėme turimą virvę per juozmenis susirišti, kad pirmą einančiam įkritus, antrasis likęs ant ledo neleistų pirmajam nuskęsti. Šitaip atsargiai eidami ir brisdami gilų sniegą, pasiekėme Sandbanką. Vadinasi, iki marių krašto beliko tik apie 7 kilometrai, o iš pamario į namus visuomet parsikrapštysim, — galvojome. Blogiausiu atveju, jei jėgos išsekty, galima bus užsukti į Elenos salą pas švyturio sargą Robinzoną, kuris alkiu numerinti duonos kąsnį visuomet suteiks.

Jau 24 valandos, kaip apleidome namus. Be užsiriškimo per tą laiką nieko burmoje neturėjome. Nors valgyti praėjo, bet perslape batai trynė kojas ir permirkę rūbai bei apranga virto sunkiai pakeliama našta. Ir vis tik vargais negalais artėjome prie kranto, tik nieko nenujautėme, kurioje vietoje jį pasieksime. Temo. Sukaupe jėgas, stengėmės spartinti žing snius, bet ar greičiau eįjome, didelis klausimas. Mat, troškome "ne- nakvoti" dar vienos nakties mariose...

sulų, kurių tarpe ir Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis su žmona.

Balandžio mėnesio Reader's Digest žurnalas turi gerą straipsnį apie Sovietų Sąjungos sutartis bei pasižadėjimus ir jų sulau- žymus. Straipsnis parašytas sovietinių reikalų eksperto Eugene Lyons. Lietuva jame paimta pavyzdžiu Pabaltijų valstybių byloje. Patartina tą straipsnį kiekvienam paskaityti ir autoriui bei leidėjui padėkoti.

Straipsnis yra antrašte "Negotiations with the Kremlin", su paantrašte "The Red's shocking of violating every important promise they have made".

Visą šią savaitę, Navy Pier, — vyksta Illinois Daržininkų Klubų gėlių paroda ir Moderniojo Gyve- nimo paroda, kurias, tikimasi, ap- lankys per 300,000 žiūrovų. Dar- žininkų Klubų parodoje, viena sekcija paskirta 20-čiai tautų — konsulų žmonos, pakviestos, pa- puošė būdingus savo tautoms stal- us bei darželius; p. J. Daužvardis, Lietuvos Konsulo žmona, papuošė lietuvišką stalą, kurį puo- šia lietuviški audiniai, keramika, ir graži aukštaitiška lėlė, rūtų ir gėlių darželyje.

SKAUTAMS REMTI DRAUGIJA VĒL IŠEINA SU SKAUTORAMA

Čikagos Lietuvių Skautams Remti Draugija, vadovaujama dr. Stepono Biežio, ir šiais metais rengia plačiąjai lietuvių visuome- nei, taip vadinamą SKAUTORAMA- MĄ. Skautoramos tikslas ne tik sudominti visuomenę — lietuvių skautų veikla, bet ir sutelkti lėšų vasaros skautų stovykloms ir įren- gimams stovykloje.

Šiais metais SKAUTORAMA yra rengiama Marijos Aukštesnio- joje mokykloje balandžio mėn. 27 dieną 3 valandą po pietų. Lietu- viškoji visuomenė negalinti šioje skautoramoje dalyvauti, bet norė- dama skautus paremti yra prašo- ma siųsti aukas Draugijos išdinin- ko Jono Jurkūno vardu — 3259 W 66 Str., Chicago 29, Ill.

TARĖSI JAV IR KANADOS LB VYR. VADOVYBĖS

JAV ir Kanados Lietuvių Ben- druomenės vyr. vadovybių pasi- tarimas PLB Seimo reikalais, II- sios Dainų Šventės klausimu ir naujo Tautinių Šokių Festivalio rengimo bei premijų skyrimo ir jų derinimo klausimais.

Abiejų kraštų vadovybės nuta- pya du uždavinius: 1) su visu rė siekti, kad PLB Seimas atliktų atsidėjimu pažvelgtų į likiminius lietuvių tautos klausimus bei rū- pesčius ir 2) išbaigtų organizuo- ti Pasaulio Lietuvių Bendruome- nę.

Vadovybės, aptarusios tolimes- nius seimo klausimus, pareiškė, kad "Lietuvių kultūros demons-

tracija yra neatskiriama didžiųjų LB parengimų programos dalis. Jai ir PLB Seime turi būti skiria ma vieta. Todėl Jungtinių Valsty- bių posėdyje buvo ieškota būdų įvykdyti dainos ir muzikos vaka- rui, kurio programą atliktų didė- lis jungtinis choras su simfoniniu orkestru. Mūsų daina čia turi su skambėti visa savo jėga, didybe ir grožiu", — užakcentavo posėdžia- vusieji.

Antrąją JAV ir Kanados lietu- vių dainų šventę vėl numatė Či- kagoje, nes čia daugiausia daini- ninkų ir dainos mėgėjų — klausy- tojų. Šventės rengimo komiteto narius abi vadovybės pavedė su- daryti LB Čikagos Apygardos Val- dybai. Sudarytą komitetą ateityje tvirtins JAV ir Kanados LB valdybos. Dainų Šventę numaty- ta surengti 1961 metais.

Kanados ir Amerikos lietuvių II-sios tautinių šokių šventės rei- kalu taip pat buvo tartasi. Iškel- tas klausimas, ar ji negalėtų įvyk- ti Kanadoje, Toronte. Reikalingas informacijas surinkti apsiėmė Ka- nados bendruomenė.

Taip pat šiame posėdyje buvo susitarta ir dėl premijų. Ateityje, kokias ir už ką kuri bendruome- nės premijas skirs, turės painfor- muoti viena antra, kad nebūtų pa- redaktorius

R. Mišauskas, stud. biblioteko

Lietuvių Studentų Sąjungos JAV Centro Valdyba leidžia In- formacijų Biuletenį. Biuletenį re- daguoja R. Mišauskas.

IŠ STUDENTŲ VEIKLOS

Iš Baltųjų Rūmų yra gauta pa- dėkos laiškas C. V. Užsienio Sky- riui, ryšium su praėjusiu suvažia- vimu New Yorke. Jame, tarpe kitko, studentijai užtikrinama, — kad JAV ne tik nepripažįsta sovie- tų okupacijos, bet ir stengsis, kad ji baigtųsi.

— Balandžio 26 d. (šeštadienį) Philadelphiajos studentai rengia garsioje Coronet Ball Room ne- paprastą banketą — balių, kurio pelnas bus skiriamas LITUANUS žurnalo naudai. Kaimyninių vie- tovių studentai prašomi įsidėmėti šią datą ir dalyvauti šiame baliu- je.

— Centro Valdyba, Velykų šv. pirmą dieną Čikagoje, Lietuvių Auditorijoje, rengia viešą links- mavakarį. — Studentiška progra- ma, šokiai, bufetas, baras ir dai- nos — tikrai pralinksmins visus atsilankiusius.

TRAGIŠKAI ŽUVUS

JONUI TAUTKUI,

pasilikusius tėvus, Kazimierą Tautkų ir Ponią liūdesio valandoje giliai atjaučiame.

L. L. Redakcija ir Administracija.

Mūsų mielam prieteliui

A. a. AUGUSTINUI BARCUI

mirus, jo žmonai Sophie Barcus ir artimiesiems — reiškiamė gilia užuojautą.

Vaclova ir Jonas Bagdavičiai.

A. a.

AUGUSTINUI BARCUI

mirus, jo žmoną Sophie ir arti- muosius bei velionio bičiulius gi- liai užjaučiame ir kartu liūdimė.

LAS Čikagos Skyriaus Valdyba

galestavo, kad jo taip sklandžiai išbudintoje tautoje, neatbudo pilnai jo norima visu savo didumu nacionalė dvasia, bet atbudo su labai atskiestu istorinės Lietuvos renegetizmu, su papildytu vergijos padariniais, nacionalė vieningą tautos dvasią skaldomuoju internacionalizmu. Taip, kad dar Aušrai neužgesus, į atbandančią lietuvių nacionalę dvasią pradėjo braitis skaldo masis internacionalizmas. Su skaldomojo inter- nacionalizmo brovimusi į atbandančią, tautos nacionalę sąmonę ir buvo mūsų politinių parti- jų atsiradimo pradžia, kaip tautinių — naciona- lių, taip ir įvairių internacionalių.

Internationalizmas į atbandančios tautos nacionalę sąmonę plito dviem plačiais rytų ir vaka- rų kultūrų kanalais. Tačiau į Lietuvą dau- giausiai jis pertransformuotas pagal rusiškąjį kurpalį atėdavo iš rytų Rusijos. Jas į Lietuvą pargabendavo, kaip senesniosios renegetizavusios bajorijos vadai, taip ir dalis studijavusių Rusijos universitetuose valstiečių vaikų. To me- to absoliutizme, Rusijos liberališkesnioji švie- suomenė internacionalėmis idėjomis buvo gero- kai persiėmusi. Ypatingai miestiečiai ir darbi- ninkai, krikštėvio, Dievo pasirinktos tautos sūnau, Markso, socialdemokratinė — komu- nistinė. Kuo patys rusai mito, tuo pačiu mai- tino savo pavergtuosius, tuo labiau pas juos na- muose studijuojantį Pavergtųjų jaunimą. Gal- tos internacionalės idėjos rusų tautai, kaip re- akcija prieš absoliutinį carizmą ir tiko, bet jo- kiū būdu jos netiko atgimstančiai lietuvių val- stiečių nacionalėi dvasiai. Taip su tom plintan- čiom tautoje svetimom idėjom susilaukėm ir jų 1904—5 metų praktiškų revoliucinių padarinių. Revoliucinėm bangom Rusijos imperijoj įsisiū-

bavus, atgavom savo spaudą, kuri mums buvo draudžiama 40 metų.

Isisiūbavus revoliucinėm bangom imperijoj, absoliutizmas kiek palūžo. Palaužtas, šiek tiek atleido savo absoliutines reples. Absoliutinį replių atleidimo proga, atgavome keturiasde- šimt metų draustą savo spaudą. — Su atgauta spauda buvo gauta daugiau laisvės, kurioje at- vėrė plačiau durys į mūsų gana konservatyvią visuomenę įvairioms idėjomis. Taip bebrėstant mūsų idėjų pasauliui, buvom užklupti Pirmo Pa- saulinio Karo. Su juo sekė didelis lietuvių ka- ro pabėgėlių bėgimas į Rusiją, panašiai, kaip kad Antrojo Pasaulinio Karo metu, 1944 m. mū- sų į Vokietiją ir vėlesnė žiauri veik keturių me- tų vokiška Lietuvos okupacija, pakirtusi vos pražįstantį ko ne visą lietuvių kultūrinį ir vi- suomeninį veikimo reikimą. Tiesa, jis pra- dėjo šiek tiek atkusti 1917 m. pabaigoje. Kai tuo tarpu pabėgusių Rusijon lietuvių pabėgėlių nacionalis visuomeninis — kultūrinis veikimas buvo gyvas ir judrus visą karą metą. O revoliu- cijos metu jis tiek suaktyvėjo, kad visas pabė- gėlių gyvenimas buvo juo persiėmus. Taip, kad suglaustai apie lietuvių politinių partijų atsiradi- mą, augimą ir subrendimą galima pasakyti, kad jų 1) gimimas ir kūdikystės lėpys buvo Aušra su visa spaudos draudimo pabaiga. 2) Augimas vyko atgautoje spaudoje ligi Pirmojo Pasaulinio Karo, ir 3) Pats subrendimas įvyko Rusijoj, tik mažoj tautos pabėgėlių dalelėj, re- volucijos metu.

Kaip mūsų politinių partijų atsiradimo, augi- mo ir subrendimo yra skirtingų sąlygų trys skirtingi tarpniai, taip lygiai yra trys partijų skirtingos, su gana skirtingais pagrindais kryp-

tys: a — nacionalė—tautinė, b — krikščioniška internacionalė teistinė ir c — socialistinė inter- nacionalė ateistinė.

Pirmai grupei priklauso tautininkai, naciona- listai ir kiek arčiau Santara. Antrai grupei — Krikščionys demokratai su visom savo neprikla- somoj Lietuvoj suformuotom filijom. Trečiai grupei — socialistinės, kurias sudaro:

I) Socialistai, Socialdemokratai, marksistai; a — bolševikai — komunistai, b — menševikai.

II) Socialistai, marksistai, atskiesti liaudinini- kiškumu:

a — socialistų liaudininkų, b — revoliucinių socialistų liaudininkų ir c — socialistų demokratų liaudininkų, tik 1917 met. rugsėjo 17 d. atsistojusių ant neprik- lausomybės pamatų. Šios trejųlės kairesnioji dalis, yra nužygiavusi ir dirba pas bolševikus, o sudešinėje, ypač socialistai liaudininkai demo- kratai, po valstiečių liaudininkų sąjungos var- du, prisidėjo prie atstatomojo ir kūrybinio Lie- tuvos darbo.

Matome, kad mūsų visų grupių, ypatingai socialistinių, galutinis išsikristalizavimas, susi- fermentavimas ir subrendimas įvyko ne tėvy- nėj, bet Rusijoj, jos didžiosios revoliucijos me- tu. Tokioj mums svetimoj revoliucinėj dvastoj subrandytos ir daugiaus linkusios visokiems prisitaikymams karo pabėgėlių, pačiu audringiau- siu laisvinimosi metu, kada sveikiausios, pajė- giausios nacionalistinės — tautinės jėgos su gin- klu rankose gynė tautos laisvę nuo ją vergian- čio komunizmo, buvo pargabentos ir peršamos tautai, kaipo visuomeninio—valstybinio gyveni- mo formavimo dogmos. Reikia nepamiršti, kad

dar tuo metu lietuvių žemdirbių tauta partijų moralės pažinusi nebuvo. Nepažinimas viso- kiems agentams buvo labai naudingas. O jų bu- vo pilna visuose Lietuvos kampeliuose, kaip įvai- rių svetimtaučių, taip ir savųjų. Jie visi bolše- vikų laiminami ir jų durtuvų remiami, besilais- vinančiai iš vergijos tautai, korė ant jos sprando dar žiauresnius raudonąsias vergijos pančius. — Daliai Lietuvos jau pilnai buvo užkoro. O liku- sioj dalyje, per žydėlių ir svetimtaučių balsais sukurtas miestelių raudonąsias tarybas, labai sunkino laisvinimosi kovą. Tik dėka tautos sū- nų tvirtos nacionalės dvasios, ryžto ir sudėtų kruvinų aukų, visi "kilnieji siekia" tariamųjų "patriotų", alle Valiukų, Smolskių, Aleksų ir kitų, kurie dar ir dabar labai dažnai Naujienų puslapiuose aptraudojami, laimėta laisvės kova, buvo paversti niekais.

PERŠAMŲ IDĖJŲ PLITIMAS NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

Aušros išubintoje sąmonėje gimę ir atgautoj spaudoj augę partijos, plačiųjų lietuvių masių apsorbuoti nepajėgė. Nepajėgė ir grįžusios iš Rusijos subrendę, nežįjūrint, kad pagal mūsų tautos dydį jų turėjom daug. Šalia tautinių — nacionalių, buvo arti desėtko internacionalių. Jos visos turėjo Lietuvoje eibes įdusius misio- nierių — agentų. Bet tų agentų peršamos žem- dirbių tautai internacionalės idėjos nelabai pri- tapo. Tikriau sakant, visai nepritapo. Jų nepri- tapimo pragnėzės nustatymas yra sunkus. —

(Bus daugiau)

Įvairių organizacijų mišinys. Bet taip nusistatę asmenų prieš bendruomenę eilės pamažu retėja, pradeda giliau suprasti bendruomenės svarbą lietuvių išveijos tarpe. Lietuvių charta skelbia, kad lietuviai išblaškyti po visą pasaulį, yra lietuvių bendruomenės nariai, nesvarbu, ar jie čia gimę, ar iš kitur yra atvykę. Suvaine suprantama, kad sulig lietuvių charta, visi lietuviai, nežinrint jų ideologinių ir politinių įsitikinimų, išskyrus komunistus, kurie kovoja prieš Lietuvos nepriklausomybę ir mūsų tautos interesus, sudaro vieningą Pasaulio lietuvių bendruomenę.

Kraujo ryšiai su bendruomene

Bet čia neužtenka kraujo ryšio su lietuvių bendruomene. Mūsų lietuvių išveijai reikia organizuotos lietuvių bendruomenės, kur visi lietuviai turėtų jausti pareigą jai priklausyti, turėti jai pareigų ir įsipareigojimų, o šiuo metu neturint mums nepriklausomos Lietuvos, ji turėtų būti aukščiausia mūsų tautos lietuvių išveijos, kultūrinio apraiškų ir kartu politinės valios puoselėtoja ir vykdytoja ir, reikalui esant — galėtų kalbėti visos lietuvių išveijos vardu, svarbiausiais mūsų tautai rūpimais klausimais. Lietuvių bendruomenė nesiekia į kitų organizacijų kontroliavimą, joms diktavimą ar jų naikinimą, bet jas skaito teigiamu lietuvių bendruomenę papildančiu veiksmu ir, reikalui esant, jas remia. Kartu, lietuvių bendruomenė nori, kad visi lietuviai, kokiose jie organizacijose bebūtų, priklausytų ir organizuotai lietuvių bendruomenei. Tik turėdami vieną galimą organizaciją, kur visi lietuviai galėtų sutilpti, galėsime išlaikyti svetimųjų jūroje, neištripsime ir nebūsime kitoms tautoms trąša. Kas dabar laikosi rezervuo tai arba prieš lietuvių bendruomenę kovoja, tai tas nesupranta tos didžios idėjos, pavojų mūsų tautai, kovos už mūsų tautos egzistenciją ir Lietuvos laisvę.

Bendruomenės veikimo plotmė

Turime daug organizacijų, daug kalbame ir politikuojame, bet mes nenorime suprasti to pavojaus mūsų išveijai ir tautai, dėl mūsų kultūrinio ir politinio susiskaldymo. Jei JAV turime tariai politinę vienybę per ALTA, tai kultūriniam gyvenimui neturime jokios vienybės. Kiekviena kultūrinė organizacija eina savo keliu, nenori pripažinti bendro kultūrinio veikimo plano ir suderintos veiklos. Manau, kad tam vieningam darbui turėtų būti toks veiksnys, kuris apjungtų visus lietuvius ir visas organizacijas vieningam kultūriniam darbui. Nesuklysiu pasakęs, kad yra pašaukta ir gyvenimo padiktuota Lietuvių Bendruomenė. Turime lituanistikos mokyklas, lituanistinis švietimas menkas ir neorganizuo tas, lietuviškos mokyklos neturi vadovėlių, Kultūros Fondas, literatūra, teatras, merdi. Moksleivių tautiniai ansambliai, suaugusių ansambliai, šokėjų grupės, jaunimo organizacijos, studentija laukia ir organizuotos paramos. Jei bendruomenė bus stipri ir vieninga, tai visi išvardintieji svarbūs klausimai bus tinkamai įgyvendinti. Juk tai čia lietuvių bendruomenės veikimo sritis.

LB Tarybos ir PL seimo rinkimai

Balandžio mėn. 27 d. įvyksta LB Tarybos ir PL seimo rinkimai. Pereiti Tarybos rinkimai buvo pirmas bandymas, kuris dalinai apvyly rinkikus. Pasirodė, kad į Tarybą buvo išrinkta dalis ir tokių Tarybos narių, kuriems nelabai rūpėjo lietuvių bendruomenės reikalai, nesilankę į Tarybos suvažiavimus, o Apylinkės, kuriose jie gyvena, neįjautė jų svorio ir nesimatė susirinkimuose. Į lietuvių Tarybą kandidatuoja virš 70 kandidatų, o į PL seimą virš 100. Čia ir norisi pasakyti, kad kandidatuoja asmenys eina į rinkimus ne dėl garbės, bet dirbti nelengvą lietuvių bendruomenės darbą. Už tat kandidatuoja iš anksto turėtų pasidaryti sau išvadą ir nežaisti rinkikų balsais. Tačiau, rinkime tokius žmones, kurie tikrai sielojasi mūsų kultūriniais ir lietuvi-

bės išlaikymo klausimais, ir yra nuosirdūs bendruomenės idėjų šalininkai ir puoselėtojai.

Rinkikų valia

Daug kas pasako, ypač tie, kurie rinkimuose nedalyvauja ir bendruomene nesidomi, kad lietuvių bendruomenėje dominuoja tam tikra srovė ar grupė. Tai yra grynas nesupratimas! Į lietuvių bendruomenę yra atviras kelias visiems be politinių ir ideologinių įsitikinimų. Kiekvienas rinkimuose gali pareikšti savo valią ir rinkti tokius asmenis, kurie jo širdžiai ir įsitikinimams yra artimiausi. Tie, kurie rinkimuose nedalyvauja ir nesinaudoja duota jiems teise išrinkti ką nori, neturi teisės primesti bendruomenės vadovaujantiems asmenims, kuriuos nors grupės dominavimą. — Dalyvausime visi rinkimuose. — Parodykime vieningumą ir susiklausymą. Atsiminkime, kad nuo rinkikų valios priklausys lietuvių bendruomenės tolimesnis ateities veikimas, o dalyvavimas didelio skaičiaus rinkikų, parodys pritarimą Lietuvių Bendruomenės idėjai.

J. Šilupis

REAL ESTATE

BELLWOOD, ILL.

FOR SALE — BY OWNER, only \$18,500.

2 bedroom ranch. 6 years old. — Full basement. Forced air gas heat. — Tile bath. Cabinet kitchen. Combination storms and screens. 1½ car garage. Awnings. 1½ block to Congress Express Highway. Cyclone fenced yard. — C. T. A., schools and churches near. — Linden 4-0419.

BUSINESS OPPORTUNITY

TAVERN

And PACKAGE STORE.

Cor. location. Equip. in excellent condition. also 6 r.m. apt. available above premises. Priced right. 2600 W. Lawrence Ave. EDgewater 4-9288.

TAVERN

WITH LUNCHEON SERVICE

Also hall seating 65 to 75. Est. 18 yrs. Parking lot adjacent. Also large 6 room apt. will sell or lease, due to illness. Al. Moretti Tavern. 3134 N. Western Ave. — Lincoln 9-9068 or Bittersweet 8-3012.

RESTAURANT

Location in truck stop. N. W.

Air conditioned. Seats 40. Closed Sundays. — Niles - 7-8587.

MEN'S furnishings — Est. 8

Yrs.; large trading area. Stock, mod. fixtures. \$14,500. Ph. Sandvich: 7481 or 5316.

Nekilnojamo turto pirkimo — pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS

REALTY

4081 Archer Ave. (prie California Ave) Tel.: Lafayette 3-3384

BUSINESS OPPORTUNITY

MOTEL RESORT, AAA — 2 acres on beautiful Lake Pepin and U. S. 61 and 63, the Hiawatha Valley scenic route from Chicago. 11 rentals, 1 to 4 room cottages and 1 bedroom home with office, all private baths, gas heat. Exceptional buy good going seasonable business, good fishing. Only 30 miles from Rochester, Minn. Owner sell \$37,500. RUSSELS MOTEL, LAKE CITY, MINN, phone 7777.

HOUSEHOLD HELP

Child Care — Middleaged lady to stay, care for children nights. Room, Board, small salary. References.

ROGERS PARK 1-3634.

MALE HELP

All Good Salesmen

Eventually Join

BRITANICA

Not a low Steady salary, but very High earnings on commission basis:

See Mr. M. MEYER or Mr. ESKENASY.

185 N. Wabash Ave. Room 218

Parūdina apdraudas ir dvigubus aliuminijaus langus

DRAUDŽIU: namus, automobilius, baldus, langus ir kita, suteikdamas Jums ramybę nelaimėje.

Jūsų patogumui, gaminu dvigubus aliuminijaus langus, sumažindamas apšildymo išlaidas ir darbą —

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted Str. Telef.: Victory 2-6469

RUDENIUI, ŽIEMAI IR VISIEMS METŲ LAIKAMS

Sportinių, Darbinių ir Išveiginų Drabužių bei batų Geriausias pasirinkimas tik pas:

H. SEIGAN

4630 — 32 So. ASHLAND AVE. Telef.: YA 7-1272

Uželk ir įsitikinsi, kad čia gausi geresnes prekes ir pigesnes kainomis, nei kitur. Be to, čia gausi ilgesniams išsimokėjimui be nuosimčių ir susikalbėsi lietuviškai.

ARS-FOTO STUDJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill. daro įvairių dydžių portretus

Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus. ir nuotraukas.

Aprūpina gera filmine medžiaga.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR Sinclair GAZOLINO STOTIS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas. A. STANEVIČIUS Garažo tel: Rpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934 2641 West 71 Street

LIUDĖSIO VALANDŲ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia & Rpublic 7-9000 — 7-8601. Automobiliams vieta. Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčia arčiau jūsų namų.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION 6245 So. Western Ave. Tel. Grovehill 6-7575 Chicago, Illinois

Atdara: pirmaadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės pavyzdžiu, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigų. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik tai saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augšią dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežinrint kurioje Suvienytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu. Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.

REAL ESTATE FOR SALE

WINNETKA — 844 SPRUCE

HOUSE sklype, skirtame Winnetka biznio sekcijai, įkainotas, kad perleisti nuosavybę tikrai už \$26,000. Metalinis 3 automobiliams garažas. Namas vispusiškai gerame stovyje. 50 x 150 sklypas, po \$375 už pėdą. Jei domina, atvažiuokit. Telefonas: ALPINE 1-8374

JAUKIAI

PRALIEISI VAKARĄ

CICERO UZEIGOJE LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITI Čia be gardžių gėrimų ir užkandžių, yra įvairių žaidimų: 4920 West 14th Str., Cicero 50 Illinois. Telef.: TOWNhall 3-9601

Jei nori svečią pavalinti, — Pasidalint su juo savaisiais sielvartais, Tad laiko, mielas, negaišinki, Skubek pas Šimulį vedančiais keliais.

Vaišinki svečią Budweiser alium Ir gėrimais pirktais —

SIMULIS LIQUOR Inc.

5640 W. 87 St. Oaklawn

LIETUVISKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.

Agentams ir brokeliams aukščiausiai komisai. AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY 6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys. 1934 W. 59th Street — Tel.: GROvehill 6-9136 M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133—37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS 4 Salės

Moderniškai įrengtos VIRTUVĖS (su maistu ar be maisto) išnuomojamos neaukštomis kainomis.

Jūsų patogumui čia pat

BARAS

Jaukus putojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

ĮVAIRŲS PATAISYMAI IR DAŽYMAS

NAUJŲ NAMŲ STATYBA

LIUDAS TAUJENIS

6828 S. Maplewood Ave.

Tel.: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.

Chicago 29, Ill.

Telef.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal —turtį ir planus.

Atlieka įvairius remonte darbus.

Moderniausias baldus, naujausias televizijos aparatus žinomiau šių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2316 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

Visus Lietuvos Auditorijos svečius, visas Lietuvos organizacijas ir visus geros valios lietuvius

Velykų Švenčių proga

GENOVAITĖ ir JONAS MALIORIAI,

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133 — 37 So. Halsted Str. Tel: VI 2-6172

Velykų Švenčių proga sveikina sveikiname mūsų prietelius ir visus geros valios lietuvius, linkėdami jiems šventiško džiaugsmo:

GEORGE F. RUDMIN.

Laidotuvių Direktorius
Lituanica Ave. Tel: YA 7-1138

Linksmų Velykų Švenčių

P. LEONAS — REAL ESTATE

2735 West 71 Str. Tel: WALbrock 5-6015

Linksmų Velykų Švenčių

JOHN T. ZURIS

LAWYER AND COUNSELLOR
11 So. LaSalle St., Room 1415
RA 6-4425

Šv. Velykų proga sveikina visus klijentus, draugus, pažįstamus ir kaimynus —

K. ŪKELIS.

Sav. Užeigos ir salės "Lituanica",
3436 So. Lituanica Ave. Tel: VI 7-9601

Šv. Velykų proga mano nuoširdūs sveikinimai ir geros sveikatos linkėjimai —

Dr. V. ŠIMKUS,
Gydytojas

744 W. 35 St. Telef: YA 7-3146

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ!

JUSTINAS KULIS, Vaistininkas,

Wholesale and Retail. Botanical Drugs
and Patent Medicine. — 3259 — 3261
So. Halsted St. Tel: VI 2-9584

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ!

siūnciu nuoširdžius sveikinimus visiems draugams, prieteliams, kaimynams ir visiems geros valios tautiečiams, linkėdamas daug džiaugsmo ir laimės —

STEPONAS C. LACKAWICZ
Laidotuvių Direktorius
2424 West 69th Street REpublic 7-1213
2314 West 23rd Place VIRginia 7-6672

Geriausi linkėjimai Švenčių proga nuo

GUŽAUSKŲ

Beverly Hills Gėlinyčia
Gėlės visoms progoms
2443 W. 63rd Street
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

Nuoširdūs sveikinimai ir geri linkėjimai visiems mano bičiuliams, draugams, pažįstamiems ir kaimynams —

BRONIUS SILIŪNAS,

Sav. Maisto Krautuvės "Rūta",
4600 So. Fairfield Ave.

Graži pradžia -- nemaloni pabaiga

Paskutiniai dveji metai Amerikos lietuvių kultūriname gyvenime buvo atžymėti visa eile didelių kultūrinių įvykių, kaip Dainų Šventė, Tautinių Šokių Šventė, Kultūros ir Jaunimo kongresais, parodomis ir t. t.

Malonu konstatuoti, kad tas viskas įvyko Čikagoje. Gražiai praėjo Dainų šventė, dar gražiau Tautinių šokių šventė, bet ne visi kas taip gražiai pasibaigė, kaip visuomenė tikėjosi. Jau ne kartą spaudoje skaitėme, kad Dainų šventės komitetas nori būti "amžinu" ir tęsti savo dienas iki kitos Dainų šventės. Taip pat buvo rašoma, kad jisai buvo pabaigęs savo dienas, bet šių metų pradžioje vėl iš naujo atgimė. (Ir kiek kartų dar atgims?). Ir pasakė spaudoje, kad paskirstytą pelną būsimai Dainų šventei ir kitiems muzikos ir dainos reikalams, pasiima globoti ir administruoti tik trys "pateptieji išdininkai". Atseit, tik jie vieni tegali būti atsakingi. Kiek teko girdėti, kad dalis buvusio Dainų šventės komiteto narių apie viešai paskelbto paskutinio Dainų šventės komiteto vardu rašto turinį visai ne buvo informuoti ir patiems buvo tikra staigmena. Bet dar keisčiau, kad einant susitarimu, tarp L. B. Čikagos Apygardos Valdybos ir buv. Dainų šventės komiteto, ben drame posėdyje buvo paskirstytas pelnas ir sudaryta penkių asmenų komisija, kuri turėjo padaryti galutiną nutarimą paskirstyto pelno globos ir administravimo reikalui. Komisija savo posėdyje visais balsais padarė galutiną nutarimą, kad paskirstytas pelnas būsimajai Dainų šventei ir kitiems muzikos ir dainos reikalams, per LB Centro Valdybą pervedamas LB Kultūros Fondui globoti ir įvykdyti anksčiau minėtus nutarimus, nes Lietuvių Bendruomenė su Kultūros Fondu, kaip centrinė kultūrinė organizacija, tokiais reikalais ir privalo rūpintis. Bet netikėtai ir vėl buvęs Dainų šventės komitetas tuo laiku "atgimė" ir susirinkęs atmetė penkių komisijos nutarimą ir vienašališkai, be LB Čikagos Apygardos Valdybos žinios, sulaužė su ja visus susitarimus ir spaudoje pasakė, kad tiktai anksčiau minėtieji "trys išdininkai" valdys ir tvarkys likusį Dainų šventės pelną. Vadinasi, tiktai jais reikia pasitikėti, o ne lietuvių bendruomenės Centru ar Kultūros Fondu.

LB Čikagos Apygardos Valdyba, po buvusios Dainų šventės komiteto paskelbimo spaudoje, parašė buv. Dainų šventės komiteto pirmininkei raštą, o nuorašus gavo visi komiteto nariai. Apygardos Valdyba savo rašte priminė, kad buvęs Dainų šventės komitetas laužo visus susitarimus su L. B. Čikagos Apygardos Valdyba, kurie aiškiai protokoluose "pažymėti ir kartu prašo laikytis susitarimų, ir duoti tuos reikalus Valdybai atsakymą iki vasario mėn. 1 d. Kiek žinoma, į minėtą raštą iki šiam laikui nebuvo duotas joks atsakymas. Tuo laiku pinigai guli banke nenaudojami ir niekas nevykdo tų nutarimų, kuriems tikslam piniginiai buvo skirti ir tuo pačiu stabdomas kultūrinis darbas.

Buvusios Dainų šventės komiteto epizodui nepasibaigus, prasiėjo ir antras toks pat epizodas su Tautinių šokių šventės komitetu. Šio komiteto pirmininkas nesiskaito nei su daugumos komiteto narių, nei LB Čikagos Apygardos Valdybos nuomone. Jis kartoją kaž kieno padiktuočius tvirtinimus, kad tik jisai vienas yra atsakingas už likusio pelno paskirstymą ir globojimą, nors Šokių šventę ruošė LB Čikagos Apygardos Valdyba. Vadinasi, gaida ta pati, kaip ir buvusios Dainų šventės "išdininkai..."

Šokių šventės komitetas ir Apygardos Valdyba turėjo vieną posėdį prieš porą mėnesių, bet penkias valandas "paprakaitavęs" išsiskirstė, nes komiteto pirmininkas nesiskaitė su daugumos nuomone, neprileido prie jokio balsavimo ir elgėsi "diktatoriškai", lyg kuomet pats dažnai primena, kad

būtų ne demokratiškos Amerikos pilietis? Ir kaip šitas suderinama, naujieji ateiviai yra diktatoriškų palinkimų. Ta pačia proga reikia priminti ir kitą organizaciją, kurios kasininkas neperduoda pinigų naujai visuotinio susirinkimo išrinktam kasininkui. Tai vyksta Čikagos šaulių klube. Klubo valdyba laužo galvas, kaip susitvarkyti su tokiais "kasininkais", kurie nepripažįsta kontrolės komisijos, valdybos ir susirinkimo.

Tai tokia tų gražių mūsų tautinių manifestacijų trumpa istorija, kurią apkartino kai kurių asmenų arivistinės tendencijos. Aiškiai einama prie to, kad prieš tą "aš", kaip L. L. buvo rašyta, turi nusilenkti ne tik pavieniai asmenys, bet ir organizacijos. Pagaliau daug kas klausia: prieš ką tie asmenys yra atsakingi ir kas gali juos kontroliuoti, kada komitetai nustoja veikti, pav. Dainų šventės? Kartu reikia apgalvesti, kad jų tarpe yra žmonių su visuo menine padėtimi, kurie dengia tokius savivaliavimus ir kiršina vieną lietuvių kartą prieš kitą. Čia jie tikrai neturėtų maišytis. Baigiant norisi pasakyti, kad tų visų negeroju šaknys glūdi kur kas giliau, negu kai kas mano. Jų užpakalyje stovi įvairūs "politikieriai" ir "dirigentai", kurie nori šį ginčą panaudoti prieš Lietuvių Bendruomenę ir jai sudaryti sunkumų. Jų tikslas yra nuvertinti Liet. B. prestižą visuomenės akyse ir kad bendruomenė nebūtų centrinė organizacija, lietuvių kultūrinių reikalų puoselėtoja ir vykdytoja. Atrodo, jie bijosi, kad neliktų užpakalyje, kuomet Lietuvių Bendruomenė auga ir stiprėja.

Pamoka nemaloni ir skaudi. — Lietuvių Bendruomenė pasimokė, kad negalima niekuo pasitikėti ir reikia vengti tokių žmonių įtraukiant juos į bet kokią darbą, kurie dirba prieš Lietuvių Bendruomenės interesus. Tuo pačiu reikia vengti sudarinėjant ir komitetus, nes jie nesiskaito su juos sudariusia organizacija. Dabar jau juokiamasi, kad ir pikninkams ruošti teks atsakyti nuo komitetų ar komisijų sudarymo, nes ko gero ir jie gali sakyti, kad pikninką ruošė ne organizacija, bet komisija ir pelnas yra jų žinioje.

Visuomenė laukia energingesnių žygių iš Lietuvių Bendruomenės, kad pastaroji įvykdytų paskutinio suvažiavimo Čikagos Apygardos priimtą rezoliuciją, panaudojant visas priemones, kad šie nemalonūs reiškiniai lietuvių visuomenėje būtų tinkamai sutvarkyti ir nebūtų priežastimi dar didesnio mūsų susiskaldymo.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ IR RINKIMAI

Amerikos lietuvių kultūrinis gyvenimas yra įvairus ir šakotas. Seniau atvykusieji lietuviai sukūrė šimtus organizacijų, klubų, pastatė daug mokyklų ir bažnyčių, ir tebeleidžia nemažą skaičių lietuviškų laikraščių. O naujai atvykusių tremtinių banga, turimas organizacijas papildė naujomis organizacijomis ir laikraščiais. Senosios lietuvių kartos organizacijos kultūriniai ir lietuviškos išlaikymo darbe suvaidinys išlaikymo vaidmenį ir šandien jos lietuviškoje veikloje yra didelis veiksnys. Bet laikas bėga, viskas keičiasi, dalis esamų organizacijų pamažu nyksta, o gyvenimsa diktuoja ieškoti naujų kelių, naujų veikimo būdų. Kas tiko prieš 20—30 metų, tas šandien jau atgyventa ir pasenę.

Lietuvių Bendruomenės idėja

Su nauja tremtinių banga, kurie atvyko į šį kraštą, atėjo ir naujų idėjų. Tremtiniai į šį kraštą kartu atsivežė ir organizuotos lietuvių bendruomenės idėją, kuri jau buvo anksčiau bandyta realizuoti 1935 m., kada Lietuva buvo laisva ir nepriklausoma. Amerikoje lietuvių bendruomenės idėja buvo sutikta daugumoje skeptiškai ir nepalankiai. Ir šandien dar atsiranda tokių, kurie ją ignoroja, prieš ją kovoja ir bando įrodinėti, kad čia ji nereikalinga. Jų nuomone, ją gali pavaduoti

Linksmų Velykų Švenčių

Inž. JONAS STANKUS,

Savin. Lietuvių Statybos Bendrovė — 6800 So. Campbell Ave., Chicago, Ill
Telef. PProspect 8-2013.

Linksmų Velykų Švenčių

visiems bičiuliams, pažįstamiems ir geros valios lietuviams —

MAŽEIKA ir EVANS,

Laidotuvių Direktorius,
6845 So. Western Ave.
Telef: RE 7-8600 / 1.

Linksmų Velykų Švenčių

SHUKIS BUILDERS, Inc.

Nauji komerciniai, pramonės ir rezidenciniai namai. Senų pertaisymai. SHUKIS REALTY Co. Patikimas ir mandagus patarnavimas namų pirkime—pardavime, įvairūs draudimai ir nuosavybės dokumentų sutvarkymas.

Sav. Bruno Shukis, Bruno Shukis, Jr., V. A. Shukis.
6433 So. Pulaski Rd. Tel. LU 5-5900.

Linksmų Velykų Švenčių

LINKI

P. J. RIDIKAS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
3354 So. Halsted Street. Phone: YArds 7-1911
Telefonas: CL 4-6376

Linksmų Velykų Švenčių

JUOZAS PIKELIS,

Sav. JOSEPH DRY GOOD STORE
3218 So. Halsted Str. —

Didelis pasirinkimas įvairių aprangos reikmenų vyrams ir moterims, išpardavimo kainomis.

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ!

JOHN F. EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
4605—07 So. Hermitage Avenue.
Tel: YArds 7-1741 ir BISHop 7-9481.
ir
4330—34 So. California Avenue.
Telefonas: LAFayette 3-0440.

Linksmų Velykų Švenčių

PRANAS ŠIMKUS,

Dipl. Vaistininkas

3301 So. Halsted St. Tel: VI 7-9080 / 1
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos ir sanitarinių reikmenų. Receptus rūpestingai išpildo pats vaistininkas.

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ!

STANLEY LOVEIKIS,

Gėlininkas,
3316 So. Halsted St. Tel: YA 7-7308

Ką jie dirba

TAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ KONGRESAS

Am. Lietuvių Tautinės Sąjungos iniciatyva, gegužės 30 — birželio 1 dienomis New Yorke šaukiamas tautinių srovių kongresas. Lietuvos Atgimimo Sąjūdis šio kongreso paruošiamuose darbuose nedalyvauja.

STASIUI BUTKUI,

Lietuvos Kariuomenės pirmūnui, savanoriui — kūrėjui ir žurnalistinei, neseniai išėjusios knygos — VYRAI GEDIMINO KALNE autorui, yra rengiamas pagerbimas. Parengimo Komitetui vadovauja Juozas Ginkus, Juozas Valakas, Zigmas Raulinaitis, KARIO redaktorius ir kiti.

Pagerbtuvės įvykis balandžio 19 d., 1958 m., šeštadienį, 7 val. vak. Amerikos Piliiečių Lietuvių Klubas, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Norintieji dalyvauti yra kviečiami pranešti iki balandžio 12 d. šiuo adresu: Mr. J. Ginkus, 495 Grnd Street, Brooklyn 11, N. Y. Arba telefon: EV 4-9293.

Ką gali draša ir pasiryžimas

Kazys Eringis, aštuoneta metų padirbėjęs Fordo dirbtuvėse, nutaria sunkiai užkaltus skatikus pervesti į prekybą. Taip prieš keletą metų jis nusiperka prie Ashland ir Ohio gatvių sankryžos benzino stotį — Gas station. Nors stotis buvo apleista ir turėjo mažą klientūrą, bet Eringio tas negadino. Jis su dideliu stropumu, sąžiningai atliko kiekvieną jam patiktą automobilio remontą; didelis ar mažas darbas buvo atliktas sąžiningai ir prieinama kaina. Ir štai per pusmetį tokio nuosirdaus darbo — parduodamo benzino kiekį ir automobilių remontą — padvigubina.

Išvystęs biznį toje mažoje ir apleistoje stotelėje iki atitinkamos aukštumos, šiomis dienomis parduoda ir nuperka daug didesnę benzino ir automobilių remonto stotį — Brighton Parko apylinke, 4824 So. California Ave. Ir čia jo prižiūrimi prityrę mechanikai yra pasiryžę sąžiningai patarnauti kaip lietuviškajai, taip ir Brighton Parko apylinkės visuomenėi, už prieinamas kainas.

Pavasara. Prasideda išvažiavimai ir atostogos. Prieš leidamiesi į didesnes keliones, leiskite savo automobilį gerai patikrinti ir sutvarkyti Eringiui ir jo vadovaujamiems mechanikams, kad be vargo ir rūpesčio galėtumėte ne tik į reikiamą vietą nuvykti, bet ir sugrįžti.

Lietuvių kontraktorių centras

Marquette Parko kolonijoje — 2618 West 71 st., V. Šimkaus pastatyta name, atidaryta lietuvių kontraktorių įstaiga. Moderniose pirmo aukšto patalpose įsikūrė: V. Šimkus — namų rangovas, K. Butkus — aliuminijaus ir stiklo darbų kontraktoriaus, V. Vaitekūnas — dažymo ir dekoravimo, J. Raudonis — cemento darbu, F. Kairys — vandentiekio ir kanalizacijos, A. Stančiauskas — šilumos, oro vėsintuvų ir skardos darbų kontraktoriaus.

Šie savo sričių specialistai yra pasirengę patarnauti naujų namų statyboje ir remonto darbuose.

K. Butkus pareiškė, kad jis atlieka pačius moderniausias aliuminijaus darbus ir parūpina geriausius šios rūšies fabriko išdirbinius. Čia pat išstatyti aliuminijaus durų ir langų pavyzdžiai, su kuriais klientas gali vietoje susipažinti.

V. Šimkus, vienas iš stambiausių Čikagos lietuvių rangovų, dėl esamo ekonominio atoslūgio nerodo didelio susirūpinimo. — Jis, betgi, pareiškė, kad naujų namų statyba šiuo metu yra žymiai sumažėjusi.

Ši nauja kontraktorių įstaiga byloja apie lietuvių veržlumą Liznyje. Praeityje lietuviai mažai domėjosi statyba ir ši šaka buvo kitataučių rankose. J. V.

SUNKIOJE PADĖTYJE

Š. m. vasario 15 d. ant Grand Ave., prie Cicero gatvės, Alfonsui Butkui grįžtant iš darbo į namus, sprogo jo vairuojamo automobilio padanga. Su A. Butkum drauge važiavo dar keturi asmenys.

Kai Alfonsas Butkus išlipęs nuiminėjo ratą su sprogsia padanga, dideliu greičiu pravažiuojančios mašinos buvo užkabintos ir nuvilktas net du ir pusę bloko. Čia kaž kaip atsikabinęs nukrito, o jį užkabinsiu mašina, vairuojama nežinomo asmens, pabėgo.

A. Butkus yra 4 nepilnamečių vaikų tėvas, kurio vyresn. dūkra Adelė tebesimoko Marijos Aukštesniojo mokykloje. Adelė anksčiau nemažai yra prisidėjusi savo darbu prie "Laisvosios Lietuvos" ekspedijavimo. Be Adelės, namuose yra dar trys Butkų vaikai, kurių amžius svyruoja nuo 1 iki 11 metų ir yra prižiūrimi Butkienės, kuri dėl vaikų mažumo ligi šiol jokio kito darbo dirbti negalėjo. Šitokią šeimą išlaikyti vienam dirbančiam asmeniui nebuvo lengva ir todėl nereikia stebėtis, kad Butkus jokių sutauptų judesni dienai neturėjo. Dabar gi, šeimos maitintojui atsidūrus ligoninėje, kurioje teks ilgus laikus gydytis, visa šeima atsidūrė keblioje padėtyje. Ji nežino ne tik kaip už ligoninę atsilyginti, bet ir kaip prasimaitinti.

Sužalotasis A. Butkus yra paguldytas St. Annes ligoninėje — 4950 W. Thomas Str., o šeima gyvena 4114 So. Artesian Ave., Chicago 32.

J.A.V. Lietuvių Bendruomenės Vyr. Rinkimų Komisija jau paskelbė kandidatų į JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybą ir į Pasaulio Lietuvių Seimą atstovams išrinkti, sąrašus.

Į Tarybą yra išstatyta 76 kandidatų, o į Seimą 119 kandidatų. Iš Čikagos, prie jos priskiriant ir Cicero, į Tarybą yra išrinkta 20 kandidatų, o į Seimą net 23 kandidatų.

ONA ALGMINIENĖ,

Mūsų bendradarbė, džiaugiasi Velykų šventėmis daugiau nei kas kitas, nes sulaukė brangių svečių — sūnų, gavusių Velykų proga ato stogų iš Dėdės Samo kariuomenės.

SUNKIAI SUSIRGO

Birutės ir Igno Navickų sūnus Algis gana sunkiai susirgo ir yra paguldytas — Memorial Children Hospital. Manoma, kad Algiiui ligoninėje teks išbūti ilgą laiką. Čikagos LAS bičiuliai p. p. Navickus giliai užjaučia ir linki, kad liga būtų sėkmingai nugalėta, o jų Algis sveikas grįžtų į tėvų namus.

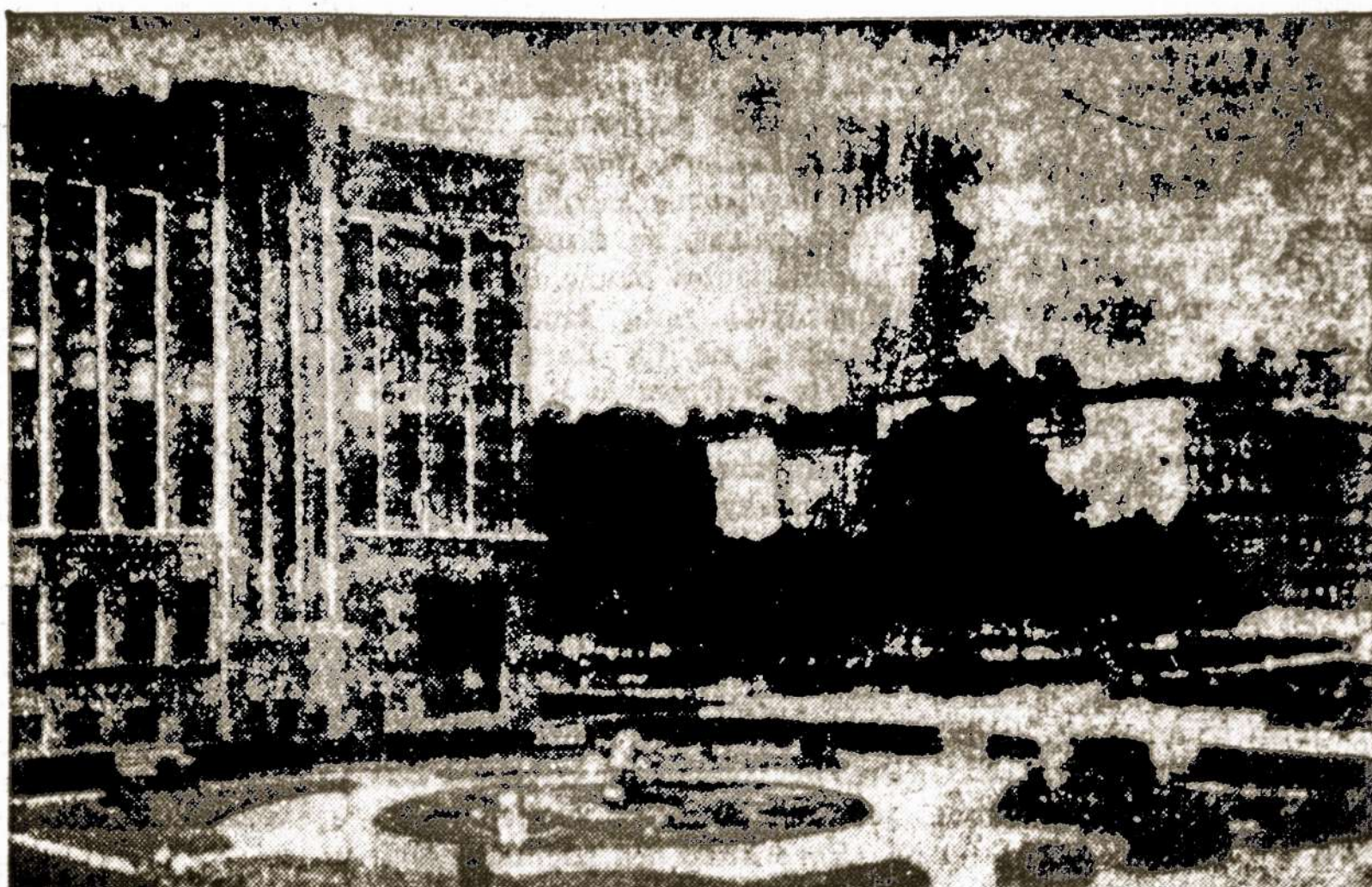
Juozas Spaitis, senosios kartos Amerikos lietuvių biznierių ir politikas bei Bridgeporto biznierių pirmininkas, įstojo į Lietuvių Bendruomenę.

Antanas Banionis, L. L. bendradarbis, aktyvus Detroito LAS skyriaus narys, perėitais metais vadovavęs lietuviams skautams, vykstant į Pasaulio skautų jumbo re, Anglijoje, bei JAV Vidurio lietuvių skautų vadas, yra išstatytas kandidatų į LB Tarybą.

"NAUJIENOS" IŠSIJUOSUSIOS MELUOJA

Prieš porą savaitių "Naujienos" viename iš savo nr. nr. paskelbė žinutę iš Clevelando, kurioje kalbama, kad LAS jungiasi su ALTS, o "Laisvoji Lietuva" su "Dirva". Ši žinutė heatitinka tiesiai ir tai yra grynas prasimanymas, tikslu pakenkti Sąjūdžiui ir "Laisvajai Lietuvai".

Šia pačia proga tenka pastebėti, kad šitai padaryti tremtyje nei vienas LAS žmogus negali, nes neleidžia Sąjūdžio įstatai, kuriuo se gana aiškiai yra pasakyta, kad Sąjūdį likviduoti, sujungti su kitomis organizacijomis ar įeiti į federaciją su kitomis srovėmis — galima tik tuo atveju, kai tam pritaris 4/5 visų Sąjūdžio narių visuotiniame savo suvažiavime Lietuvos sostinėje Vilniuje.

Nepriklausomybės laikais — didingieji Kauno pastatai: Karo ir Kultūros muziejai ir Užsienio reikalų ministerija.

LAS 10-MEČIO MINĖJIMAS ATIDĖTAS

Balandžio mėnesį Clevelande turėjęs įvykti Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio minėjimas atidėtas vėlesniam laikui. Šią sukaktį norima atžymėti kartu su Laisvosios Lietuvos penkmečiu Čikagoje. Be to, laukiama atvykstant svečių iš užjūrio. Apie naują šio minėjimo — suvažiavimo datą bus pranešta vėliau.

PAMIRŠTAS KANKINYS

"...Jeigu dėl tokių darbų, kuriuos darysi Dievo garbei, Bažnyčios labui ir sielų išganymui, teks tau pakliūti ištėriman arba kalinė, turėsi tą suraminimą ir džiaugsmą, kad būsi tenai su savo Viešpačiu ir Dievu. Jei dėl Dievo ir su Dievu būsi kalėjime, ar nebus jis tau poilsio vieta, o ištėrimas ar nevis ta tada rojumi?..." Šiuos arkivyskupo J. Matulevičiaus žodžius galima pritaikinti neseniai Lietuvoje mirusiam Panevėžio vyskupui K. Paltarokui, bolševikų režimo kankiniui, kuris, žinodamas kokie sunkumai užguls ant jo pečių, sovietams okupavus Lietuvą, pasiliko savo žemėje, ištikimas tautai ir altoriui ligi mirties. Jo laidotu vėse dalyvavo tūkstantinės žmonių minios, išsvargintos ir iškančintos, apie ką skaitėme "Drauge" ir kituose laikraščiuose.

O kaip šį kankinį pagerbė Čikagos lietuviai? Spaudoje buvo paskelbta, kad šeštadienį, reiskia, nedarbo dieną, už a. a. vysk. Paltaroko sielą Šv. Kryžiaus parapirioje bus atnašautos gedulingos pamaldos. Tikėjau, kad į šias pamaldas susirinks pilna bažnyčia. Bet, deja, į jas susirinko tik nedidelis būrelis, lygiai kaip į paprastus laidotuves.

"Drauge" ir kituose laikraščiuose skaitome apie koncertus, balius, parengimus, kur prie valgių ir gėrimais apkrautų stalų lietuviai randa laiko ir noro pasilinksinti. Bet kankinio pagerbimui ir maldai už jo sielą — nei

laiko, nei noro nėra. Mes dar neesame išmokę gerbti ir mylėti savo kankinius. Kostas Bernotas

ALT NEPRITARĖ

Jungtinių Tautų Sesijos Prezidentui ir palankiems nariams Vasario 16-sios proga, Jubiliejinės Jaunimo Akcijos įgaliotiniai įteikė parengtą Lietuvos Laisvės reikalų memorandumą.

Šiuo reikalu jaunimas buvo atsikreipęs į ALT Vykdomąjį Komitetą, prašydamas šiai akcijai pagalbos, tačiau ALT pirmininkas p. Simutis šio jaunimo prašymo net nepatiekė vykdomajam Komitetui svarstyti, o vietoje to, paršė savo memorandumą, apie kurį teks pasisakyti sekantį kartą.

JONAS VIRBALIS Į L. B. VADOVYBĘ

Į LB JAV vadovybę, o taip pat ir į PLB rengiamą Seimą, Clevelandiečiai tarp kitų kandidatų, išstatė r. Joną Virbalį, darbščiausios LB JAV apylinkės ilgametį pirmininką. Bet Jonas Virbalis dirba ne vien Bendruomenėje. Jis randa laiko dirbti ir kitose organizacijose. Tarp jo veiklos kitose organizacijose tenka paminėti ir jo aktyvų darbą LAS, kur jis atlieka negincijamai gana svarbias LAS Vietininkijos Valdybos pirmininko pareigas.

Š. m. kovo 23 d. — Clevelando LAS bičiuliai iškilminga sueiga paminėjo skyriaus įsisteigimo 4 metų sukaktį. Paminėjimas praėjo nuosirdžioje ir kovingoje nuo taikoje. Ta proga skyriaus nariai sudėjo 200 dol. "Laisvosios Lietuvos" reikalams. Be to, eilė narių pasisakė už efektingesnę "L. L." paremimą, pasiūlydami aukoti po 100 dolerių ir paragindami visus skyriaus narius juos pasekti. Ši žinia neoficialiai pasiekusi Čikagos LAS bičiulius, skatina ir juos sekti Clevelandiečių pėdoms, visai užmirštant, kad ir taip Čikagos lasiečiai yra daug prisidėję.

MALE HELP

DESIGN DRAFTSMEN

"Permanent Positions — \$3.19 Per Hour"

Preparation of Design Drawing or Layouts in the Field of Precise and Complex Mechanical Designs

6 TO 8 YEARS OF PERTINENT EXPERIENCE

Drawings prepared from rough outline or verbal information. Must make necessary calculations. Analyze pertinent data, solve problems.

Expected to present original design drawings and define all components of the design. Provide technical leadership to draftsman translating design drawings or layout into a detailed and complete drawing.

ARGONNE NATIONAL LABORATORY

(Located on Route 66 — 2 Miles West of Route 83, Turn South at Stoplight on Bailey Rd. or Call For Interview)

Mr. Bigelow, Lemont 800 Extension 763.

PRANEŠIMAS

Š. m. balandžio 17 d. 7 val. 30 min. vakaro, Lietuvių Auditorijoje yra šaukiamas Čikagos LAS Skyriaus visuotinis narių susirinkimas.

Skyriaus Valdyba prašo narius nesivėluoti ir visiems susirinkime dalyvauti.

ATITAIŠYMAS

Čikagos Šaulių Klubo bendra raštyje Nr. 2, pastraipa 7, turi būti Garbės Šaulys ne Vaclovas Biržiška, o prof. Viktoras Biržiška. Už nemalonią klaidą labai atsiprašome.

Čikagos Šaulių Klubo Valdyba.

DR S. ir M. BUDRYS

praneša, kad nuo š. m. balandžio mėn. 1 dienos perkels savo kabinetą į 2759 W. 43 Str., į 2709 W. 51 Str. Telef.: HE 4-5758.

Priemimo valandos: Pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., nuo 2—4 ir nuo 6—8 val. vak. Šeštadieniais nuo 2—4 v. po pietų.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ!

Stephania's Beauty Shop

SPECIALIZING IN PERMANENT WAVING AND HAIR TINTING 3120 So. Halsted St., Chicago, Ill. Tel.: VI 2-6074

MOVING

(PERKRAUSTYMAS)

Iš arti ir toliau. Sąžiningas darbas.

Šaukti tel.: Bishop 7-9326

V. KARALIUS, 4140 S. Albany Ave., telefonas BI 7-2865,

A. MINEIKIS, 1630 W. 42nd St., telefonas CL 4-3977.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Priimami siuntiniai į Lietuvą ir į kitus kraštus. Patarnavimas nebrangus. Pristatymas 2—3 savaitių bėgyje. Visko neprašys, todėl prašome įsitikinti, kad patarnavimas sąžiningas ir geras. Reikalaukite informacijų

WORLD PARCEL SERVICE

Pas vedėją Pr. Nedzinską

3320 So. Halsted St. (J. Karvelio prekybos patalpose) Chicago, Ill. Tel. Yards 7-0677.

BRUNO
kepyklos gaminiai
baigia užkariauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Agurkas**

Bruno Maciankauskas
3339 Lituanica Ave. Telef.: CL 4-4976

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas — 2148 West 63rd Street CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: Prospect 8-1717
Valandov: po pietų 1—3; vak. 7—9, (tikrai antradieniais ir penktadieniais).
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 2241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7968

Tel: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-8203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.

Val: 1—3:30, 6—9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.; 11 val. ryto — 2 val. p. p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.

Priemimo valandos: nuo 10 iki 12, nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val. Išskiriant trečiadienius ir sekmadienius. Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val. Telefonas: ofiso LAfaet 3-4949 namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street
Tel.: Virginia 9080 ir 908L
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko
Pr. Šimkaus

REAL ESTATE

6048 S. FAIRFIELD AVE.
Apžiūrėjimas Namų, Sekmdienį 2—5 popiet

4 mieg. kambarių ranch namas; TV kambarys šeimai; didelė virtuvė su kabinetais; ažuolinės grindys; kilimai ištaisai; aukštas beizmantas. Automatinė alyvos šiluma. Lotas 40 x 125. Galite apsigyventi. Kaina \$29,950. Galite gauti morgičių ar seną namą įmokėjimui. Telefonuokite: Al. Ropa, HAWmarket 1-5500 dienomis, arba SEley 3-6346. Brokerių tarpininkavimas pageidautinas.

Gana akis dumti

J. Žvainys

Vietoje atsakymo į "Naujųjų" puolimus, nukreiptus Lietuvos gen konsulo p. J. Budrio ir kitų lietuvių adresu.

Sekant lietuviškąją spaudą, ne vienam teko atkreipti dėmesį į "Naujųjų", kurios dažnai taip nurašo, kad perskaicius pajunti gėdą, kam be reikalo laiką gaišini. Vieną dieną jos iškolioja vieną žmogų ar laikraštį, kitą dieną kitą, o trečią dieną, žiūrėk, suniekina ir tą, kuris vakar ar kelias dienas prieš tai jų buvo išaukštintas. Betgi, ne čia "Naujųjų" nusiramino esmė glūdi. Šitokią nusirašymą jos sugeba pateisinti vienu sakiniu: "mes pripažįstame laisvę ir kiekvienas gali rašyti, ką tik nori". Bet ar jos visuose klausimuose tokią laisvę pripažįsta? — Pabandyk "Naujųjų" skiltyse pagvildinti gruodžio 17-tosios perversmo švelninančias aplinkybes, pakritikuoti iš esmės marksizmą ar pabandyk įrodinėti, kad po 1926 m. perversmo sušaudytieji komunistai, buvo komunistais, tai gausi tiek epitetų, kad jie vargiai ir jaučio odoje tilptų. Va, čia ir kyla klausimas, kam jos tarnauja.

Visi, manau, gerai prisimename neperseniai "Naujųjų" vestą polemiką su pulk. Žilium dėl Nepriklausomybės kovų metu sušaudyto Valiuko. Jos tada šaukė, kad Valiukas nebuvo komunistas, kad jis buvo tik socialistas, ir sušaudytas neteisėtai. Pulk. Žilio tvirtinimas, kad Valiukas buvo sušaudytas kaip komunistas, "Naujųjų" štabo dėka buvo paverstas nesamone. Kaip gi iš tikrųjų yra?

Ar sušaudytas Valiukas buvo tik socialistas?

Kad nereikėtų per daug galvą kvaršinti bereikalingais išvedžijimais ar pagražinimais, pažūrėkime, ką dėl Valiuko kalba savo prisiminimuose Lietuvos komjaunimo organizatorė, komunistų komjaunimo karinio būrio narė, Gynbos tarybos slaptosios skyriaus bendradarbė ir Karolio Poželos žmona Eugenija Tautkaitė-Poželienė. Ji savo atsiminimuose, užvardintuose "Takai takeliai ir didijį kelią", išleistuose valstybinės grožinės literatūros leidyklos Vilniuje 1957 metais, štai kaip rašo:

"Norėjau keliauti toliau, į Kom jaunimo Centro Komitetą, kuris tuomet buvo Minske, bet Angarietis (buv. dr. P. Grigaičio bendradarbis. J. Žv.) pasiūlė man likti čia ir dirbti Gynbos tarybos slaptajame skyriuje. Likti Dvinske labai nenorėjau, veržiausi vėl prie komjaunimo darbo, bet visgi teko paklusti. Kaip tik tuo metu iš įvairių baltųjų užimtų Lietuvos kaimelių į Dvinską suvažiuo daug mūsų draugų... Komunistai skubėjo ten, kur jų laukė sunkus, atkaklus darbas, pavojus, o gal ir mirtis. Bet jie tvirtai tikėjo, kad po kiek laiko Lietuvoje vis tiek vėl bus atkurta Tarybinė santvarka. Daugelis mūsų draugų, pasitraukusių iš buržuazinės kariuomenės jau užimtų vietų, perduodavo savo įstaigų dokumentus ir bylas CK igaliojiniui, o patys grįždavo vėl į Lietuvos organizuoti pogrindžio darbą. Taip susirinko nemaža vykstancijų į Lietuvą išvermingų komunistų. Jų tarpe buvo Kazys Bangaitis — Dominas, Petras Pajarskis, Baltus Matusevičius, Stasys Eimutis, Valiukas ir kt. Man teko juos išlydėti, visiems tarti nuoširdų atsiveikimo žodį ir palinkėti gero kelio. Vienas iš pirmųjų į Lietuvą išvyko Valiukas. Tai buvo dar labai jaunas, tik pradėjęs gyventi vaikinai, tik pradėjęs gyventi vaikinai. Karšta komjaunoliška širdis jį traukė ten, kur šaukė vargstanti Lietuvos liaudis. Visiems laikams liko mano atmintyje diena prieš jam iškeliaujant. Buvo liepos mėnesio pradžia. Aš įdaviau Valiukui mandatą — mažytę plono šilko skiautelę su antspaudu ir įrašytu jo slapyvardžiu. Stropiai susukusi į dėdelę, įkišau į papirosos kandiklį ir įdėjau į portsigarą. Valiukas buvo linksmas, juokavo ir visą vakarą dainavo. Atsiveikimo su šypsena lūpose ir iškeliauvo kupinas vilčių ir

atkaklumo. Tačiau eidamas per fronto liniją, jis pateko į baltųjų lietuvių rankas ir buvo sušaudytas. (Žiūr. 53—55 psl.).

Žinant tarptautinius karo nuostatus — nežaisti su priešais atsivertais ir sučiuptais šnipais, ir be didesnių komentarų yra aišku, kodėl Valiukas buvo sušaudytas. Suradus pas jį bolševikų antspaudotą lapelį ir slapyvardį, be abejo, jis buvo palaikytas šnipu, su kuriais visose valstybėse ceremonija yra labai trumpa. Niekas karo metu su šnipais juk nežaidžia, nežaidė su juo ir Lietuvos karinė vadovybė.

Už ką "Naujųjų" 1926 m. perversmo dalyvius vadina žudikais?

Kaip žinome, 1926 m. perversmo dalyviai, daugiausiai Lietuvos kariuomenės aktyviosios tarnybos karininkai, sukilo prieš liaudininkų, socialdemokratų ir mažumų sudarytą vyriausybę ir ją nuvertė. Perversmo metu nei vienas žmogus nukentėjo dėl 1927 metų sušaudytų komunistų: Karolio Poželos, Juozo Greifenbergerio, Kazio Giedrio ir Rapolo Čarno. "Naujųjų" žmonės to perversmo dalyvius vadina žudikais, o sušaudytuosius gerai žino nėmis.

Prieš atidengiant čia paminėtų sušaudytųjų komunistų veiklą prieš Lietuvą, norėtuši dar kiek paliesti prieš perversminį laikotarpį. Įdomumo dėliai, tebinė leista kai ką pacituoti iš aukščiau paminėtų Eugenijos Tautkaitės atsiminimų. Štai, kaip jos atsiminimuose tas laikotarpis apibūdinamas:

"Liaudininkai ir socialdemokratė dauguma balsų pateko į seimą ir sudarė naują vyriausybę ir ministerijų kabinetą. — Darbo žmonių masės, vadovaujamos komunistų partijos, pareikalavo legalizuoti Lietuvos komunistų partiją, tuojau paleisti politinius kalinius iš visų Lietuvos kalėjimų ir išvesti kitus pažadus, duotus prieš rinkimus. — Liaudininkų ir socialdemokratų valdžia, pabūgusi revoliucinių nuotaikų darbininkų masėse, buvo priversta amnestuoti ir išleisti iš Lietuvos kalėjimų politinius kalinius. Tokiu būdu vėl į laisvę išėjo mūsų vadovaujantieji darbuotojai ir labai gausus aktyvas, jų tarpe Karolis Požela, Juozas Greifenbergeris ir kiti draugai. Tuo metu darbininkų klasė atkakliai kovojo, kad būtų patenkinti jų teisėti reikalavimai. Liaudininkų ir socialdemokratų valdžia nusigando vis didėjančio darbininkų judėjimo. Ji ėmė blaškytis, nežinodama, ko nusitverti". (Žiūr. 251 psl.).

Šio straipsnio autorius užklaustas miestietis K. M., buvęs tuo laiku eiliniu policininku, visai bepartysis, tuos laikus apibūdina gana trumpai:

"Krikščionių demokratų bloką pakeitė valstiečiai liaudininkai — K. Griniaus politinis blokas. Taip, rinkimai skaitomi demokratiškiausiai, nes daugiausiai žmonių balsavo. Tačiau, jau pačioje pradžioje, laisvė buvo pradėta skaudžiai piktnaudoti. Pakėlė galvas patamsių gaivalai. Miesteliuose tinginiai ėmė duoti viršaičiams įsakymus; duoti jiems nemokamas pastotes nuvažiuoti pas gimines arba į mišką malkų. Aiški darėsi betvarkė".

Užklaustas savanoris kūrėjas ir aktyvus perversmo dalyvis, jau trisdešimt metų gyvenęs Pietų Amerikoje, dėl to laikotarpio šių eilučių autoriui pareiškė:

"Gatvėse kariškiams tikrai buvo pavojinga rodytis, nes provokaciniai elementai smurtu vertė pagerbti gatvėse vaikiojamus raubonus skarmalus ir kūjo—plautuvo ženklus. Ir visa tai liaudininkų vyriausybės buvo leista ir toleruota. Dar daugiau, kai kurie daviniai rodė, kad vyriausybė šitokią judėjimą net rėmė. Šitie gaivalai daugiausiai veikė profsąjungų vardu, gi tuolaikinis kariuomenės štabo viršininkas net buvo davęs įsakymą šias gaujas apginkluoti, išduodant ginklus iš kariuomenės ginklų sandėlių. Iš

kitos pusės, vyriausybė buvo labai budri, jei patriotinis jaunimas bandė protestuoti. Sadistiškai nusiteikusi raitoji žandarmėrija nagaikomis kajojo plikas studentų galvas, su ašaromis jiems giedant tautos himną. To negana. Nugirdytas raitų žandarų būrys išniekino ne tik Karo Muziejų, bet ir Nežinomojo Kareivio Kapą. Šito buvo per daug ir patriotiniam jaunimui beliko viena išieiti, pasakyti: gana. Žinok, jaunas prieteliau, rašo man, kad ne politikavimas, ne karjeros siekimas ir ne demokratijos grovimo noras mane ir mano draugus nuvedė į perversmininkų eiles. Aš su savo draugais jaučiau pareigą sudrausti anarchiją ir tvirtai tikėjau, kad tai atlikti turėjau teisę".

Tarp kitko, čia pacituotų eilučių autorius duoda gana būdingą pasikalbėjimą budėjusio vyr. štabe karininko su sulaukytu liaudininku — socialdemokratu vyriausybės Krašto Apsaugos min. pulk. Papečkiumi. Papečkys pasakęs:

— Ką jūs, vyrai, darote? Jūs žudote Lietuvą.

— Pone ministeri, geriau, kad mes ją pražudysim, nes mes ją ir sukūrėm, negu kad pražudytų tie, kurie nei pirštu prie jos sukūrimo neprisidėjo. Mes nenorime mūsų tėvynės iškovotą Nepriklausomybę laisvanoriškai atiduoti į komunistų rankas, kad mus visus paverstų raudonųjų išsigimėlių vergais...

Palyginę vienų ir kitų pareiškimus, matome vieną būdingą bruožą, tai betvarkė, kuri tuo laiku buvo plačiai išsišakojusi, pasiekdama net nuošalius krašto užkampius. Šitą betvarkę, kaip matome, pripažįsta Lietuvos komunistų pogrindyje vado žmona, ją pripažįsta eilinis pilietis, na, ir, pagaliau, savanoris kūrėjas, perversmo dalyvis. Kitas vėl įdomus supuolimas, tai komunistų prisipažinimas, kad jie krašte buvo su kėle neramumus su perversmininkų argumentacija, jog jie perversmą laikė būtinu, kad išgelbėtus kraštą nuo komunizmo grėsmės. Jei nors vienas perversmo dalyvių būtų nuėjęs bolševizmo keliais, gal ir būtų galima prileisti, kad visa komunistinė veikla buvo tik pretekstas panaudoti nepaprastus priemones prieš vyriausybę. Tačiau nei vienas perversmininkų komunistų keliais nenuėjo. Priešingai, ne perversmininkai davė Lietuvos komunizmo stiprėjimui trąšą, o kaip tik perversmininkų nuverstosios liaudininkų ir socialdemokratų pasekėjai, vyriausybės rėmėjai. Va, šita aplinkybė, perversmininkų teigimams — verčia daugiau tikėti, nei nuverstųjų "pa siteisnimais" ar "kaltinimais".

Lietuvos komunistų partijos reikalavimas, kad liaudininkų — socialdemokratų vyriausybė tetėtų duotus prieš rinkimus pažadus, perversmininkų įtarimą prokomunistine veikla dar daugiau sustiprina, o išleidimas į laisvę iš svertu atvykusių komunistų, net ne Lietuvos, o SSSR piliečių, kaip Karolio Poželos ir J. Greifenbergerio, rodo ir padarytų su liaudininkais ir socialdemokratais susitarimų kryptį.

Trisdešimt su viršum metų praėjus nuo perversmo dienos, jei nebūtų susitarimų buvę, šiandien vargiai tektų ano perversmo dalyvių vadinti galvažudžiais ir t. t. Betgi, po to perversmo už sušaudytuosius komunistus, kurių pasekėjai šiandien Lietuvos kraštą terioja, atsistoja "Naujųjų" tvirtindamos, kad sušaudytieji nebuvo komunistai. Tad leiskime pasisakyti Lietuvos komunistinio pogrindžio organizatorei ir Karolio Poželos žmonai E. Tautkaitėi.

(Bus daugiau).

TĖVŲ ŽEMĖ

LASO Anglijos Vietininkijos leidžiamas neperijodinis laikraštis. T. Ž. turinys — gyvas, įdomus, nušviečias ir tenykštų lietuvių gyvenimą. Iliustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cent.

Užsisakyti galima šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva", 911 W. 32 St. Chicago 8, Ill.

BALYS PAKŠTAS,
38 & California Ave.

Pramoginio orkestro vedėjas ir gėrimų krautuvės, salės bei užėigos savininkas.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

visiems patronams, draugams, pažįstamiems ir kaimynams. —

Kviečiame atsilankyti į mūsų naujai atremontuotas patalpas — S. KARPIUS ir V. NEIMANTAS
Sav. LITUANICA ir II Užeigos
3337 So. Lituania Ave.
Telef.: VI 7-8474.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

VISIEMS LIETUVIAMS!

CHARLES GOLDMAN,
HARDWARE STORE
3303 So. Halsted St. YA 7-2222

Įvairūs dažai, stiklai, indai, elektros reikmenys ir visa kita — Jūsų namams ir jų remontui.
Kalbu lietuviškai, mėgstu lietuvius ir mane lietuviai mėgsta.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

ALDONA VALYS

3358 So. Halsted St.

SIUVYKLA * * * VALYKLA

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

GAIVA

LIETUVIŲ

VALGYKLA

3206 So. Halsted Street.

Naujai atremontuota.

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

ALGIRDAS KARAITIS

Sav. Maisto Produktų Krautuvės

2501 West 43 Street.
Tel.: VI 7-5084.

Skaitydami KARIJ būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

JOHN J. PAKEL,

Prezidentas
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASS'N,
6245 So. Western Ave.

Per eilę metų ne tik patarnaujame tautiečiams visokiais finansiniais reikalais, bet ir dalyvauja čia desniuose lietuviškuose darbuose. —

Velykų Švenčių proga

SIUNČIA VISIEMS GERUS LINKĖJIMUS

Linksmų Velykų Švenčių

JUSTINAS MACKEVIČIUS

Prezidentas STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N,
4192 Archer Ave.

Siunčia nuoširdžius sveikinius visiems šios bendrovės interesantams ir visiems lietuviams.

Linksmų Velykų Švenčių

JOS. F. GRIBAUSKAS,

ŠV. ANTANO
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
BENDROVĖS PREZIDENTAS

1447 So. 49-th Ct., Cicero 50, Ill.
Telef.: TO 3-8131 ir TO 3-8132.